БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 123 (9877) | 1962 оной май 26, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, Бурядай

АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Кукуруза, сахарай свёклын [т]арилгын хангалтагүй муугаар ябуулагдажа байһан тухай

[Т]арилгадаа һайнаар бэлдэжэ, сагай уларилай таарамжатай үеые [ашагла]н, кукуруза, сахарай свёклын тарилгые агротехническэ эрхим [болзор]соо үнгэргэхын тула республикын зарим колхоз, совхозуудай тү[рүү ку]курузашад, свёклошод ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Жэшээлхэ[дэ, Се]лэнгын аймагай Саянанай совхозойхид майн 20-ной мэдээгээр 86 [гектар]т сахарай свёкло таряа. Бичурын XXI партсъездын нэрэмжэтэ [колхоз]ой свёклошон нүхэр Павловай звено сахарай свёклын тарилгые бо[лзорто]о, эрхим шанартайгаар дүүргэнхэй. Кяхтын «Родина» кол[хозой, С]элэнгын аймагай түрүү кукурузашадай звенонууд тарилгын хү[дэлмэр]ие яһала һайнаар ябуулна гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, Бурядай [АССР-э]й Министрнүүдэй Совет тэмдэглээ.

[Тии]бэшье бүхыдөө республика дотор, илангаяа Мухаршэбэрэй, Би[чурын,] Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудта кукуруза, сахарай свёклын [тарилга] тон ехээр удааржа байна. Олонхи ажахынуудай хүтэлбэрилэг[шэд газа]р хүйтэн байна гэжэ ямаршье үндэһэгүй шалтаг барьяад, свёкло, [кукуру]зын тарилгые яаха аргагүйгөөр унжагайруулна. Теэд хэнэйшье [мэдэхэ]р, эдэ ургамалнуудай тарилгые заахашье хожомдуулбал, ургасань [намарай] хюруунда дайрагдажа, хосорхо, ехэхэн аюул тохёолдожо болохо[гүй]. Зарим колхоз, совхозууд мүнөө хүрэтэр бэлэдхэлэй пунктнуудһаа [тараагд]ажа үгтэһэн үрэһэ хүрэнгэезэшье зөөжэ абаадүй байха юм.

[Эдээн]эйһээ КПСС-эй обкомой бюро, БурАССР-эй Министрнүүдэй Со[ве]дэй тогтоол абажа, тэндээ бүхы ажахынуудта сахарай свёклын [тарилгы]е ойрын 3—4 үдэрэй туршада, мүн кукурузын тарилгые июниин [1 болото]р сүм дүүргэхэ гэжэ республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ министерствые, тэрэнэй аймаг хоорондын управлени[нүүдые], КПСС-эй райком болон аймгүйсэдкомуудые, совхозуудай дирек[торнуудые, кол]хозуудай түрүүлэгшэнэрые уялгалаа.

[Энэ]э зорилгоор сахарай свёкло, кукурузын тарилга дээрэ хүдэлжэ [байһан] трактор, сеялкэ болон бусад техникэ, зэмсэгүүдые бүхэли үдэр [болотор]н хүсэндэнь, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ ёһотой гэжэ тэрэ [тогтоол] соо хэлэгдэнэ.

[Батал]агдаһан тарилгын агротехникын заабарииые нэгэшье хазагайруул[гагүй, т]эрээндэ нарин хиналта тогтоохо хэрэгтэй. Бүхы кукурузые имаг[та квад]ратно-гнездовой аргаар тарихын тула энээндэ агрономууд болон [механиз]аторнуудай гол анхаралые хандуулжа, харюусалгыень бүри дээ[шэлүүлхэ]э байна.

[Та]рилгаяа агротехническэ эрхим болзорто, һайн шанартайгаар үн[гэргэжэ]], кукуруза, сахарай свёклын үндэр баян ургаса абахын түлөө [тэмсэлд]эд, кукурузашадай звено, бригада бүхэнэй дунда социалис мү[рысөөн]ые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

[Са]харай свёкло, кукурузын тарилгын ябаса, тэндэ хэрэглэгдэжэ [байһан] түрүү дүй дуршалые, мүн элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд тухай [ү]ргэнөөр харуулжа байха гэжэ республикын газетэнүүдэй ре[дакци, ра]диокомитет уялгалагдаа.

[КУК]УРУЗАШАДАЙ МҮРЫСӨӨН [Б]ҮРИ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ДЭЛГЭРЭГ ЛЭ

[Сах]арай тарилгын эгээн [шух]ахы, харюусалгатай үе [эхи]лэй үнэтэ ургамал бо[лохо к]укуруза тарилга эхил-[бэ].

[Тарья]лангай гектар бүхэ[нһөө] үрэ ехэтэйгээр хэ[эжэ], ургаса, шэмэ ехэтэй [ургамал]нуудые тариха гэһэн [КПСС-]эй ЦК-гэй мартын Пле[нумэй] шиидхэбэринүүдые бэе[лүүлхэ], колхоз, совхозуудай [механи]заторнууд кукуруза [т]ариха, тэрэнэй ургасые [арби]дуулхэ гэжэ оролдоно. [Кукур]уза дамжажал, мяха, [сүү]ээр абдаг болохобди, [тиимэ]э арад зонойнгоо ажа[hуудал] улам һайжаруул[хабди] гэжэ нүхэр Н. С. Хру[щев хэлэ]һэн байна.

[Тэжээ]лэй ургамалнуудые [үргэнөөр] тарижа, тэрэнэй баян [ургаса] абаха гэжэ шиидэһэн [Москваг]ай областиин Серпу[ховско] районой «Заокский» [совхозой] механизаторнуудай [санаачалгы]е КПСС-эй ЦК-гэй [Россиин газа]р-тэхи бюро, Россиин [Федераци]ин Министрнүүдэй [Совет х]алуунаар дэмжэжэ, [гектар] бүриһөө 5500—6500 тэ[жээлэй] единицэ абахаар со[циалис м]үрысөө үргэнөөр дэл[гэрүүлхэ]ые уряалаа. Энэ мү[рысөөнд]э илаһан колхозуудай [звенон]уудые, совхозуудай [бригадан]уудые, оньһожоруу[лһан] звенонуудые урма[шуулха]ы тула шан тогтоогдо[жо, мү]рысөөнэй гурим тодор[хойлогд]хой. Тиихэдээ тэ[жээлэй] өөрынь үнэ сэнгые [хим]дуулха гол эрилтэ та-[бигдана].

[Энэ санаачалга] гаргаһан «Заокский» [совхозой] механизаторнуудай [жэшээгэ]ээр Москвагай облас[тиин] шахуу оньһожоруу[лһан] звенонууд ажаллажа [байна. М]үн тэдэнэй үүсхэл [манай ор]он дотор дэмжэгдэнэ.

[Манай] республикын Мухар[шэбэрэй] аймагай Суулгын сов[хозой] кукурузашан Ни[колай Ко]ндратюковой звено[ной меха]низаторнууд тэжээ[лэй ург]алнуудай баян урга[са абах]ын түлөө Бүхэроссин мүрысөөндэ оролсоё гэжэ республикынгаа бүхы механизаторнуудта хандаа. Тэдэнэр жэлдээ 2 мянган литр һү үгэдэг 764 үнеэ бүхэли жэлдэ хүрэхэ тэжээлээр хангаха гэхэ гү, али звенодо даалгагдаһан таряалангай гектар бүриһөө 6 мянган тэжээлэй единицэ абаха гэжэ шиидээ. Тиимэ болохолоороо, звеногой гэшүүн бүхэн 155 үнеэе жэлэй тэжээлээр хангаха болоно. Иимэ арга манай республика дотор бии гээшэ гү? Хүсэд бии!

Кяхтын аймагай Кударын совхозой суута кукурузашан, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Радна Доржиевич Гонсоруновай звено гектарай 6456 тэжээлэй единицэ абаха уялга хараалба. Эдэнэр 150 гектарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарижа, гектарай 400 центнерһээ доошо бэшэ набша намаа хуряажа, силос дараха юм. Мүн энэ звено сахарай свёкло, тэжээлэй бобы ургуулжа абаха зорилготой. Тиигэжэ энэ звеногой механизаторнууд бүхы хүдэлмэрээ машинын хүсөөр хэжэ, 450 үнеэндэ хүрэхэ химда сэнтэй шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха ушартай.

Тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абаха Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ Сэлэнгын «Улаан Оронго» колхозой кукурузашан Федор Яковлевич Зайковай звено оролсобо. Тэдэнэр арга боломжонуудаа һайса тооложо үзөөд, гектар бүриһөө 8 мянган тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абаха байһанаа мэдүүлбэ. Мүнөө Зайковай звено тарилгадаа эрхим бэлэдхэлтэйгээр оробо. Газарынь һайса хахалагдаһан, уһалагдаһан байха юм. Энэ звеногой механизаторнууд бүри апрель һарада парафинаар хушагдаһан кукурузын үрэһөөр тарилга хэһэн байгаа. Тэрэнэй һүүлээр 20 хоноһон хойно—майн 18-да кукурузын нялха эшэнүүд бултайжа эхилээ. Энээнэй ашаар кукурузын ургаха саг ута боложо, набша намаа ехэ абтаха, һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэжэ байһан буурсаг хуряагдаха болоно. Нүхэр Зайковай звено малда эдюулхэ зорилгоор сахарай свёкло таряа. Ехэ уялга абаһан кукурузашад тарилгаяа эдэ үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхын түлөө үсэд шангаар ажаллажа байнхай.

Кукурузын, сахарай свёклын, бобы болон горохын баян ургаса абаха гэһэн мүрысөөндэ Зэдын аймагай «Дружба» колхозой механизатор С. Коротаев, Бичурын аймагай «Победа» колхозой—Г. Бабошин болон бусад механизаторнууд оролсожо байна. Энэ тон һайшаалтай гээшэ. Серпуховско районой механизаторнуудай үүсхэл республикын бүхы ажахынуудта дэмжэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Кукуруза болон тэжээлэй бусад үнэтэ ургамалнуудай баян ургаса абаха гээшэ колхоз, совхозуудай, нютагай үйлэдбэриин управленинүүдэй, партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй эгээн шухала, харюусалгатай хэрэг мүн. Тиигэбэшье энэ шухала хүдэлмэридэ дутагдалнууд яһала ушарна.

Һаяхан КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет кукуруза, сахарай свёкло тарилгын ябасые хаража үзөөд, тэрэниие хангалтагүй дээрэ тоолоһон байна. Түрүү ажахынуудта—Саянанай совхоздо, Бичурын XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой свёклошон нүхэр Павловай звенодо сахарай свёкло тарижа дүүргэгдээд байбашье, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Заиграйн, Тарбагатайн аймагуудай олонхи ажахынуудта кукуруза, сахарай свёкло тарилга тон муугаар ябуулагдана гэжэ тоологдобо.

Сахарай свёклые ойрын 3—4 үдэрэй туршада, кукурузые —июниин 1 болотор тарижа дүүргэхын тула бүхы трактор, сеялкэнүүдые үүрэй сайхаһаа эхилээд, үдэшын харанхы болотор бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ тарилгын шанарые һайнаар сахиха, тарилгаяа бүхыдэнь квадратно-гнездовой аргаар хэхэ шухала.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинууд тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса туйлаха Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ орохо гэжэ шиидэһэн кукурузашадайнгаа звенонуудта бодото туһаламжа хүргэхэ уялгатай. Звено бүхэн тарилгаяа эрхим болзорто үнгэргэжэ, тарилгаяа һайса үтэгжүүлхэ, ургасынгаа хойноһоо оролдосотойгоор харууһалха болоно.

Кукуруза болон тэжээлэй бусад үнэтэ ургамалнуудай баян ургаса туйлаха гээшэ колхоз, совхозуудай поли дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй нангин хэрэг мүн.

[Бур]ядай АССР-эй табадахи зарлалай [Вер]ховно Соведэй наймадахи сессиин нээгдэхэ тухай

[Бурядай] АССР-эй Верховно Соведэй наймадахи сесси [1962 оной] майн 29-нэй үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй 2-до[хи байшан]гай Ехэ зал соо нээгдэхэ.

[Депутатн]уудай 1-дэхи байшангай 2-дохи дабхарта, 48-дахи [таһаг с]оо сессидэ ерэгшэд бүридхэлдэ абтаха.

***

[Бур]ядай АССР-эй Верховно Соведэй [старейш]инүүдэй Соведэй заседани тухай

[Бурядай] АССР-эй Верховно Соведэй старейшинүүдэй [Соведэй з]аседани майн 29-нэй үглөөнэй 9 час 30 минутада [Соведүүдэй]н 2-дохи байшангай Бага зал соо болохо.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭҺЭЭ РЕПОРТАЖ

БАЯН ТАЛЫН БААТАРНУУД

Харгын хоёр тээгүүр зай забһаргүй гэхээр нэлэнхы үргэн хахалһан газар хабтайна. Эндэ тэндэ хуа тооһо татуулан ябаһан трактор, машинануудай хүсэтэ абяан үглөөнэй һонор агаарта хүнхинэн дуулдана.

— Энэтнай манай бригадын эдлэжэ, элдүүрилжэ байһан таряалан гээшэ. Байгша ондо эртынгээ орооһото тарилтые аймаг соогоо эгээн түрүүлэн, майн 8-да дүүргээбди. Мүнөө кукуруза, сахарай свёкло, хартаабха гэхэ мэтые тарижа байнабди,—гэжэ Бичурын «Рассвет» колхозой 2-дохи тракторна бригадын бригадир Григорий Савельев хабтагай уужам таряалан тээшэ хүдэр гараараа заана.

Хабар хожом болотор һалхитай хүйтэн байгаашье һаань, эндэхи механизаторнууд машина техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, богонихон болзор соо 540 гектар шэниисэ, 113 га ячмень, 70 гектарта горох, мүн тэды шэнээн газарта хартаабха таринхай.

—Энэ һалхин манда амар заяа үзүүлхэеэ болёо. Кукуруза, свёклоёо тарижа дүүргээл һаа, гол хүдэлмэриингөө хойно гарахал һэмди. Оройдоол 5—6 хоногой тала үлэбэ. Шангахан лэ хүдэлхэ болоо гээшэбди,—гэжэ Григорий Савельев хуа тооһоор манатан байһан таряалан тээшэ шэртэнэ. Тиигээд удангүй мотоциклдаа мордожо, хахалһан газар зубшан, шанха хойшоо тэгүүлбэ. Хабарай хара һалхиншье үе үе улам ордоһолжо, элһэ шорой өөдэнь дэгдээн, хүдэлжэ байһан трактор, машинануудые харанхы манаар хушана. Юрэдөөл нэгэ заримандаа газар тэнгэри хоёр гар гараа барисалдажа ниилэнэ гээшэ гү гэхээр болоно. Теэд үнөөхи агрегадууднай һалхи шуурганда нэгэшье һаатангүй, нэтэрүүгээр лэ урагшаа дабшанад. Хойноо хартаабха һуулгадаг машина шагтагалһан хоёр агрегат таряалангай захада зэргэ ерэжэ зогсобо. Нюдэндөө томо гэгшын шэл хэһэн хэдэн хүбүүд трактор, машинаһаа буужа, бригадиртаа дүтэлэн ерэнэ. Бултанайнь хубсаһа хунар зузаан тооһо шоройдо дарагданхай, ёһотойл талын баатарнай лэ гэхээр.

—Зай, хүбүүд, хэрэгнай хэр гээшэб? Хартаабхаяа хэзээ дүүргэхэтнайб? Али ямар нэгэн гомдол, эрилтэ бии гү, хэлэгты,—гээд бригадир механизаторнуудайнгаа тарнуудые бахам адхажа мэндэшэлнэ.

— Гомдол, эрилтэ үгы даа. Гансал энээхэн һалхияа болюулжа, наратай дулаан үдэрнүүдые бэлэглыт гэжэ тэнгэридэ гүйлтэ барихаар болоол ха,—гээд нэгэ залуушаг механизатор хүбүүн хүхюун зугаа гаргана.

— Иигээд лэ дулаарха даа. Метеостанцимнай һайн мэдээ үгэжэ байна,—гэжэ бригадир Савельев бултанай һанаа амаруулна.

— Мүнөөдэр хартаабхаяа тарижа дүүргэхэбди. Тиигээд сахарай свёклын тарилгада орохомнай,—гэжэ агрегадые даагша, артелиин эрхим механизаторнуудай нэгэн Еремил Пантелеев хэлэнэ.

Нүхэр Пантелеевэй, мүн Тимофей Кузнецов, Петр Тимофеев гэгшэдэй даадаг агрегадууд гансашье мүнөө хартаабха, свёклын тарилта дээрэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлөө бэшэ, эртын орооһото ургамалнуудые тарихадаа халаан бүриингөө даабариие 150 процентһээ доошо оруулаагүй. Эдэ бүгэдэ машина техникээ эрхимээр заһабарилжа, нэгэшье һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ шадаһанайнь ашаар туйлагдаа. Бригадада газар уһалха, тэрэниие хахалжа элдүүрилхэ хүдэлмэри гол түлэб һүниндөө хэгдэжэ, үдэрынь бүхы техникэнь тарилгада табигдана.

...Бригадир Савельев кукурузашадтаа зорижо, хурдан «хүлэгтөө» баһал мордобо. Эндэ мэргэжэлтэй тракторист Петр Ткачев шадамар бэрхэ комбайнер Илья Разуваев хоёр «хатан» кукурузые хүндэтэй ямбатайгаар тарижа, һахы һалбар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр хоёр үдэр соо 25 гектарта квадратно-гнездовой аргаар таряа. Кукурузашан нүхэр Ткачевой ажал тухай һонирхоходо, тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

— Таряалангай га бүриһөө шадаал һаа тэжээлэй единицэ ехээр абаха гэһэн зорилго табигдана гээшэ. Бидэ гектар бүриһөө 350 центнерһээ бага бэшэ кукурузын намаа набша, 100-һаа дээшэ свёкло, 10—12 центнер тухай горохын ургаса хуряагаа һаа, 5500—6000 тэжээлэй единицэ сохом абахал байхабди. Тиигэбэл бригадынгаа 200 үнеэ, 800 гахай бүхэли жэлдээ тэжээжэ шадахабди.

М. Намжилов,

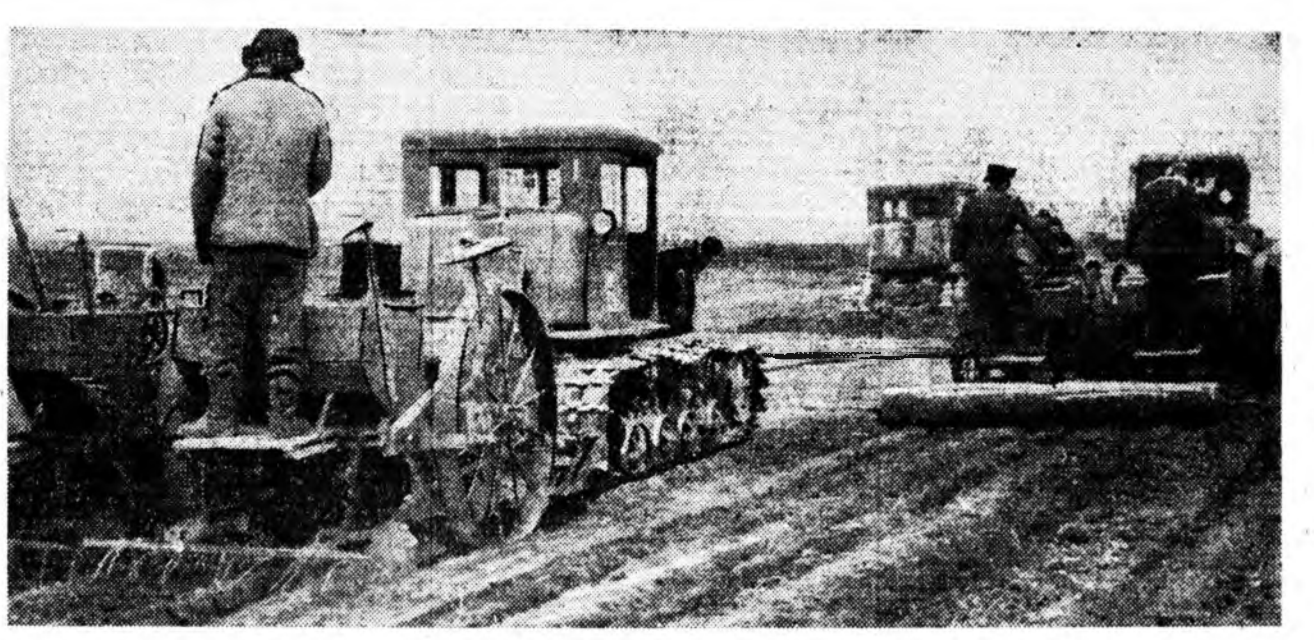
Манай тусхай корр.

Замайнгаа залууршадһаа жэшээ абая!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарилгын үедэ шалгарһан тус колхозой түрүү агрегадуудай нэгэн—тракторист П. Тимофеев, сеялкэшэд И. Куприянов, В. Куприянов гэгшэдые «талын баатарнууд» гэжэ нэрлэхээр лэ зон.

2. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бригадынхидай хартаабха тарижа байһан үень.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Республикын колхоз, совхозуудта гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ, нооһо худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1962 оной майн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд болон управлени	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Заиграйн	60	45	59	05
Мухаршэбэрэй	48	51	62	2
Сэлэнгын	47	52	58	1
Тарбагатайн	60	56	84	3
Советскэ	61	61	43	7
Улан-Удын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**52**	53	63	**1**
Байкало-Кударын	66	46	66	1
Баргажанай	30	38	53	0,3
Кабанскын	76	53	57	1
Ахын	—	41	—	—
Прибайкалиин	59	44	48	—
Хойто-Байгалай	—	75	—	—
Түнхэнэй	52	62	54	1
Кабанскын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**49**	49	55	0,4
Бичурын	53	51	52	1
Зэдын	49	53	56	0,5
Закаменай	81	43	73	0,5
Кяхтын	48	39	45	0,2
Кяхтын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**55**	47	22	0,5
Баунтын	77	65	—	—
Яруунын	59	45	46	0,1
Хориин	48	48	63	0,4
Хориин үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**54**	47	56	0,3

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Донец Г. А. гэгшые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь, 35 жэл соо творческо ажал-ябуулга хэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн «Байгалай саана ажаһуудагбди» (сценаринь Бурядай уран зохёолшо Ц. Бадмаевай) гэжэ Бурят орон тухай үнгэтэ документальна фильмые зохёоһыень хараадаа абажа, кинохроникын Ленинградска студиин кинорежиссер Григорий Алексеевич **Донецые** Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.

1962 оной майн 16.

Нүхэр Н. С. Хрущевой амаршалга

Кемеровскэ совнархозой «Чертинская-Южная» шахтын комплексно бригадын ажалай ехэ амжалта туйлаһантай дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй нэрэһээ нүхэр Н. С. Хрущев үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Хайша хайшань багашаг зайтайгаар шулуу нүүрһэ малтадаг комбайнаар энэ бригада апрельдэ 50211 тонно кокс болодог нүүрһэ малтаһан байха юм. Шулуу нүүрһэнэй промышленостиин түүхэдэ комбайнуудые иимэ бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ ушар үшөө үзэгдөөгүй байгаа.

«Манай орон дотор коммунистическэ обществын материально-техническэ үндэһэ һуури бии болгохо КПСС-эй Программые бэелүүлхэ хэрэгтэ танай туйлаһан амжалта ёһотойл хубита болоно. Өөһэдтөө бүтээгдэһэн түрүү горно техникээр хангагдаһан шулуу нүүрһэнэй промышленностиин туйлай ехэ арга боломжотой байһыень энэ ушар тодорхойлно.

Горно техникые хүсэдөөр хэрэглэхэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тиигэжэ ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ, нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха гэжэ шахтёрнуудые уряалһан байнат. Манай Эхэ ороной нүүрһэнэй бүхы бассейнүүдэй хүдэлмэришэд энээниие халуунаар дэмжэхэ гээд найданаб».

Комплексно бригадын горнягууд Н. Малютин, В. Зылев, Г. Гибадулин, А. Кирик, Д. Кузьмин, С. Самбураков, М. Уфимцев, И. Берсенев гэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто бэшэг эльгээһэн юм. КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр, коммунизм байгуулха Программаар зоригжоһон Кузбассай шахтёрнууд ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээрнь дээшэлүүлхэ, нүүрһэ бүри ехээр абадаг болохо мүрысөөндэ оронхойбди гээд бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

—✦—

Советскэ Союзда Модибо Кейтын айлшалжа байһан тухай

МОСКВА, майн 24. (ТАСС). Малиин Республикын гүрэнэй толгойлогшо, правительствын түрүүлэгшэ Модибо Кейта, тэрээнтэй хамта ябаһан министрнүүд, депутадууд, профсоюзна, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, ниитын бусад организацинуудай түлөөлэгшэд мүнөөдэр Советскэ Союзаар айлшалжа эхилбэ.

Малиин айлшад «ИЛ-18» самолёдоор үглөөгүүр Ташкент ниидэжэ ошобо. Малиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Мамаду Фадиала Кейта эдээнтэй хамта аяншалгада ошолдобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. А. Мюрисеп, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Я. А. Малик, СССР-эй МИД-эй протоколой таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, армиин генерал С. Г. Поплавский, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшадай орлогшонор И. С. Спицкий, И. М. Ежов гэгшэд ехэ айлшанаа үдэшэжэ ябана.

Советскэ Союзай, Малиин Республикын гүрэнэй тугуудаар Внуковска аэродром шэмэглэгдэнхэй. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, хариин оронуудтай соёл культурын харилсаануудые тогтоохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовский, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. А. Дыгай, СССР-эй МИД-эй Африкын нэгэдэхи таһагые даагша А. А. Шведов Модибо Кейтые, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые үдэшэбэ.

ТАШКЕНТ, майн 24. (ТАСС). Манай орон соогуур айлшалжа ябаһан Малиин Республикын гүрэнэй толгойлогшо, правительствын түрүүлэгшэ Модибо Кейтые, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые Узбекистанай ниислэлэй ажалшад мүнөөдэр хүндэтэйгөөр угтаба.

Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова, Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Р. Курбанов болон бусад Модибо Кейтые, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые Малиин Республикын, Советскэ Союзай, Узбегэй ССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ угтаба. Ташкентын олон хүн зон Африкын хани республикын түлөөлэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

ВЦСПС-эй президиумдэ

ҮХИБҮҮД ТУХАЙ ПРОФСОЮЗУУДАЙ ОРОЛДОЛГО

МОСКВА, майн 23. (ТАСС). Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие шангадхаха тухай асуудал ВЦСПС-эй Президиум хаража үзөө. Баталан абаһан тогтоол соонь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Профсоюзуудай Ленинградай, Москвагай, Свердловскын, Челябинскын областьнуудай, Москва городой, Азербайджанай, Украинын, Узбегэй союзна республикануудай, мүн бусад советүүд болон комитедүүд ургажа ябаа үетэн тухай ехэ оролдолго гаргана.

Профсоюзуудай промышленна предприятинуудтахи болон организацинуудтахи фабрично-заводской комитедүүдэй, месткомуудай дэргэдэ хүүгэдэй болон горьтой боложо ябаһан үхибүүдэй дунда хүдэлмэри хэхэ комиссинууд байгуулагданхай. Тэдэнэй хүдэлмэридэ профсоюзуудай хахад миллион шахуу эдэбхитэд хабаадана. Тэдэнэр хадаа үйлэдбэритэй һургуулиин холбоо барисаад бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһална, үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэнь, тэдэнэй сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэлгэдэнь түрэлхидтэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Политехническэ, үйлэдбэриин һуралсал эмхидхэлгэдэнь һургуулида туһалха иимэ заводской болон цехын советүүд ороной олон предприятинуудта байгуулагданхай. Эдэ советүүд инженер, техникүүдһээ, түрүү хүдэлмэришэд болон багшанарһаа бүридэнэ.

Клубуудта, соёл культурын байшангууд болон ордонгуудта хүүгэдэй таба мянга шахуу секторнүүд байгуулагдаа, һурагшадай дүрбэ мянга шахуу таһагууд, эдир техникүүдэй 900 гаран клуб, хүүгэдэй хэдэн зуун спортивна һургуули эмхидхэгдээ, техническэ кружогуудта, хүгжэмэй, театральна, уран һайханай, хореографическа студинуудта, аха наһанай һурагшадай клубуудта, элдэб нэгэдэлнүүдтэ өөһэдынгөө дура хүсэлдэ таараалдуулан 1 миллион 400 мянга шахуу хүбүүд, басагад хэшээл хэдэг юм.

Профсоюзна олон организацинууд үхибүүдэй байдаг газарнуудта һайнаар хүдэлмэрилдэг болоо. Тэдэнэр ажахын органуудай, комсомолой комитедүүдэй хабаадалгатайгаар гэр байрын управленинүүдэй дэргэдэ олониитын хүсөөр хүүгэдэй хэдэн зуун клубуудые, нааданай болон спортивна талмайнуудые байгуулаа. Ленинградта гэр байрын бүхы конторонуудай дэргэдэ түрэлхидэй комитедүүд байгуулагданхай. Үхибүүдтэй хүдэлмэри ябуулхын тулада олониитын 15 мянга шахуу түлөөлэгшэд хабаадуулагдана.

Үхибүүдэй, горьтойхон боложо ябаһан үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха бүхы арга боломжонуудые профсоюзна организацинууд үшөөл хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Арадай гэгээрэлые шэнэдхэн табилгые, ажабайдалтай, үйлэдбэритэй һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлгые, һуралсал-хүмүүжүүлгын, һургуулиһаа гадуур үхибүүдэй дунда ябуулагдаха хүдэлмэриин шанар һайжаруулгые түгэсхэлгэдэ профсоюзна организацинуудые бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулхыень профсоюзуудай республиканска, хизаарай болон областной советүүдые ВЦСПС-эй Президиум уялгалаа.

СОВЕДУУДЭЙ ХУДЭЛМЭРИ

Ори гансаараа юу бүтээхэб?

—Соведэйнгээ сесси, гүйсэдкомойнгоо заседани хуулита болзор соогоо таһалгаряагүй хэдэгбди, ажахы болон соёл культурада хабаатай гол шухала асуудалнууд тэндэ хэлсэгдэдэг гээшэ,—гээд сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Спиридонов зүблэлэй хүдэлмэри тушаа һонирхоходомнай манда харюусаа бэлэй.

Үнэхөөрөөшье Заиграйн аймагай Хүрьбын сельсовет һунгалтаһаа хойшо 7 дахин сесси зарлаһан, һара бүхэндэ гүйсэдхэхэ комитедэй заседани үнгэргэжэ байдаг. Газаа талаһаань харахада яһала хүдэлжэ байдаг сельсовет хаш гэжэ һанамаар. Болоһон суглаан бүхэнэй протокол, тогтоол, хүнэй хэлэһэн үгэнүүд яб байса бэшэгдэнхэй, хэлсэн зүбшэһэн асуудалнуудыншье зүб табигдаһан шэнги.

Теэд, сэхынь хэлэхэдэ, Соведэй хүдэлмэри гээшэ ганса суглаа хураалаар, заседани һуудалаар, гоё һайхан тогтоол абалгаар дүүрэдэг бэшэ ха юм даа. Һайн дуранай олониитын эмхинүүд, Соведэй депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд болон олон тоото эдэбхитэдэй барагдашагүй хүсэндэ түшэглэн, эмхидхэхы хүдэлмэри эрхилээ һаань, сомон доторхи ажал хүдэлмэри амжалтатайгаар ябаха, соёл культура дээрэшье горьтой хубилалта гараха һэн.

Хүрьбын сельсовет хадаа аймаг доторoo эгээл томо, газар дайдаар ехэ, тосхон һууринуудаар олон сомон гээшэ. Тиимэ тула аяар 65 депутадууд эндэ һунгагданхай бшуу. Гадна Соведэй дэргэдэ саг үргэлжын 5 комисси байгуулагдаһан байха юм. Харин депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай һайн дураараа, өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлээр хэжэ байһан энэ гэхэ юумэ эндэ огто харагданагүй.

Сесси, заседани дээгүүршье ехэнхи ушарта тушаалтад лэ үгэ хэлэдэг, тиихэдэнь ажал хүдэлмэри дээрэ ябагшад абяа гарангүй, һанал бодолоо хэлэнгүй, суглаанда һууха гэһэн ёһо дүүргээд лэ ошожо байдаг заншалтай. Соёл культурын ба ажаһуудалай талаар (нүхэр Халтаев), хүдөө ажахын (нүхэр Климов), бюджедэй (нүхэр Дагбаев) саг үргэлжын комиссинууд үнгэрһэн үе соо саарһан дээрэ нэрэлүүлхэһээ бэшэ бүри юушье хээгүй байһаниинь тон гэмшэлтэй. Теэд эдэнэй хамаарха юумэн яһала бии байгаа. Сомоной харьяата Онохойн совхоз аймаг, республика соогоо гээгдэнги ажахы байһаниинь мэдээжэ. Эндэ эхэ мал олоор һубайрһан, шэнэ түл ехээр гарзалһан, үхэлые далдалхашье баримтанууд али олон үзэгдөө. Теэд сельсоведэй саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссиин гэшүүд, депутадууд эдэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө юушье хээгүй, һанаа амархан һуужа байдаг.

Соёл культурын ба ажаһуудалай комисси али зэргэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байгааб. Һуралсалай асуудалда, эмнэлгын болон соёл болбосоролой эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ, тосхон һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ шударгыгаар хабаадалсаа, туһалалсаа, хамһалсаа һаань, дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаанууд һураггүй һайнаар хүдэлжэ магад байгаа, бии байгаа дутагдалнуудшье сүм усадхагдаһан байжа болохо һэн.

—Зарим һургуули, медицинскэ пунктнууд түлеэ залһагүй, заһабари хэгдэхээр болошонхой. Теэд яахашье аргамнай олдоногүй, совхознай туһалнагүй,—гээд зүблэлэй түрүүлэгшэ гомдоно. Тиимэшье байжа магад. Зүгөөр үүсхэл гаргажа, олониитын хүсөөр зарим тэды хүдэлмэриие хэжэшье болохо байгаа. Хүн зон арсахашьегүй байха. Тосхонуудаа ногооруулха тушаа бүри огто анхараагүй. Теэд энэ хүдэлмэри олонойл хүсөөр бүтээхэ хэрэг байгаа.

Нэгэшье комисси, комиссиин нэгэшье гэшүүн сесси, заседаниин үзэмжэдэ тусхай асуудал өөһэдынгөө үүсхэлээр бэлдэжэ табидаггүй, бэлдэлгэндэ хабаадалсадагшьегүй байна. Үнгэрхэдөө суглаа хэжэ, түсэбөөшье хараалдаггүй байдагынь тон гайхалтай. Сэхыдь хэлэхэдэ, комиссинуудта оруулагдаһан депутадууд һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие ёһошолон харюулнагүй гэжэ тэмдэглэхэдэ алдуу болохогүй.

Сельсоведэй гүйсэдкомшье ажалаа баһал муугаар ябуулна. Һайн дуранай олониитын эмхинүүдтэ тодорхой туһаламжа үзүүлнэгүй. Тосхон бүридэ эхэнэрнүүдэй, пенсионернүүдэй советүүд, арадай дружинанууд, нүхэдэй сүүдүүд байгуулагдаһан нэрэтэй, теэд тэдэнэй хэжэ байһан юумэ харагданагүй.

— Эхэнэрнүүдэй советүүдэй гэшүүдтэй ямар нэгэн хөөрэлдөө гү, али суглаа үнгэргөө һэн гүт,—гээд асуубабди.

— Тэдэниие суглуулжа хөөрэлдөө һаа ехэл һайн байгаа. Теэд сүлөө заб болоногүй, —гээд нүхэр Спиридонов хөөрэнэ. Хүнүүдээр хөөрэлдэхэ заб олдохогүй гэжэ юун байхаб даа. Үнгэрһэн дүрбэ һара хахад соо аймагай центр Заиграй али болохо хэрэгээр гээд зүблэлэй түрүүлэгшэ аяар 20 дахин ошоһон байна. Иишэ тиишээ ябаха болоходоо саг олдохо, тиихэдэнь али нэгэн эмхидхэлэй, ашатай туһатай юумэ хэхэ болоходо сүлөө олдохогүй гээшэ огто таарамжагүй ушар болоно.

Хүьбын сельсоведэй хүдэлмэритэй танилсаад байхада иимэнүүд жэшээ баримтануудые үшөөл олоор дурдажа боломоор байгаа. Гэбэшье дээрэ хэлэгдэһэн хэды баримтанууд тус сельсоведэй гүйсэдкомой, саг үргэлжын комиссинуудай ямараар хүдэлдэгые тодорхойлно гэжэ һанамаар.

Ушар иимэһээ Хүрьбын сельсоведээрхин эдэ ажаглалтануудые анхаралдаа абажа, эмхидхэхы үүргэеэ улам дээшэлүүлхын тула олониитын эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэдэг болохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. Цыреторов.
манай тусхай корр.

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Лутугинай нэрэмжэтэ Чистяковско шахта ехээр оньһожоруулагдаһан предприяти болонхой. Тэндэ хаа хаанагүй «КР-2» түхэлэй шэнэ комбайнууд хэрэглэгдэнэ. Долоон жэлэй түсэбэй дүрбэдэхи жэлдэ горнягууд түсэбһөө гадуур таба мянга гаран тонно нүүрһэ абаһан байха юм. КПСС-эй XXII съездын делегат болоһон, Социалис Ажалай Герой Александр Кольчигой даадаг комплексно бригада мүрысөөндэ түрүүлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александр Кольчигой бригадынхидай соведэй заседани боложо байна.
ТАСС-эй фотохронико.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Ук[аз]

Прокуратурын органуудай хүдэлмэрилэгшэдые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Прокуратурын органуудта удаан саг соо, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө, советскэ прокуратурын 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнахя:

1. **Аржигаров** Содбо Жалсановичые—Зэдын аймагай прокурор.

2. **Бадиев** Александр Алексеевичые—Баргажанай аймагай прокурор.

3. **Балуров** Иван Михайловичые—Бурядай АССР-эй прокуратурын таһагые даагша.

4. **Белов** Василий Гавриловичые—Улан-Удын Советскэ районой прокурор.

5. **Бордонов** Петр Бадлаевичые—Кяхтын аймагай прокурор.

6. **Геласимов** Константин Сергеевичые—Бурядай АССР-эй прокуратурын таһагые даагша.

7. **Литвинова** Александра Павловнае—Бурядай АССР-эй прокурой туһалагша.

8. **Матвеев** Константин Миха[йло]вичые—Эрхүүгэй областиин про[ку]рор.

9. **Мельников** Михаил Алексе[е]вичые—Бурядай АССР-эй прокуратурын таһагые даагша.

10. **Петушинова** Серафима А[лек]сеевнае—Тарбагатайн аймагай [про]курор.

11. **Полуэнтов** Нинел Алекса[ндро]вичые—Кабанскын аймагай про[ку]рор.

12. **Старикова** Розалия Кон[стан]тиновнае—Прибайкалиин а[ймагай] прокуратурын мүрдэгшэ.

13. **Хартанова** Александра Х[...]саевнае—Закаменай аймагай [про]куратурын мүрдэгшэ.

14. **Цыденжапов** Бадмацыр[ен ...]биковичые—Бурядай АССР-эй [про]курор.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ**.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ**.

Улан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.
1962 оной майн 25.

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЭРМЭЛЗЭНЭ

Хүдөө ажахые улам түргэнөөр хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй бэелүүлһэн хэмжээ ябуулгануудай ашаар Хойто-Байгалай аймагай колхозууд ажахынгаа гол һалбари — оро үсхэбэрилгэеэ ниилээд хүгжөөгөө. Тэрэнэйнь тоо толгой 1953 онойхитой жэшэбэл хоёр дахин олошороо, үнеэн бүриһөө гурба дахин ехэ һүн һаагдадаг болоо.

Гэбэшье энэ аймагай колхозууд ажахынгаа арга боломжонуудые үшөөл муугаар ашаглажа, мал ажалай, таряан ажалай продуктнуудые тон багаар абадаг байна. Энэ аймаг холын хойто зүгэй тоодо ородог хадаа тэндэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжонь тон бага, гансал заһа бариха, ангай агнуури хэдэг ажалтай байха зэргэтэй гэжэ тоологдодог һэн. Ушар иимэһээ һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хүдөө ажахын үйлэдбэри доошолһон, олон гектар хахалагдадаг газар орхигдожо, таряалангай талмай бага болоһон, хони, гахай үсхэбэрилэгдэхээ оройболиһон, эбэртэ бодо малай тоо ехээр үсөөрһэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон энэ аймагай ажалшад хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абахын түлөө шанга тэмсэл хэжэ эхилбэ.

Аймагай колхозууд мянга гаран гектар хахалагдадаг, залууг газартай, хоёр мянга гаран сабшалангай, арба мянга гаран бэлшээриин газартай юм. Энээнһээ гадна хүдөө ажахы эрхилхэдэ сагай уларил эндэ угаа зохимжотой. Байгал далайн эрье шадар, Доодо Ангара голой нуга голдо ехэ дулаан байдаг, дунда зэргээр жэл соо 118 үдэрэй туршада хүйтэн болодоггүй, 341 миллиметр хэмжээнэй шииг нойто ородог. Иимэ дулаан, зохид уларилтай аймагууд республика доторнай үсөөн гээшэ.

Эдэ бүхы арга боломжонуудаа зүбөөр элсүүлжэ шадалһаа, эндэхи колхозууд аймагайнгаа арад зониие мяха, һү, хартаабха, овощоор хангахаар байна.

Мүнөө жэлдэ эндэхи колхозууд таряалангайнгаа талмайе үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 118 гектараар үргэдхэжэ, үндэр баян ургаса абаха зорилготой. Шэнииеэ ехээр таридаг болохынгоо хажуугаар түрүүшынхеэ 139 гектар ячмень тарихань. Мүн малаа һайн шэмэтэ тэжээлээр хангаха зорилгоор байгша ондо горох, кукуруза, сахарай свёкло, турнепс гэхэ мэтые 60 гаран гектар дээрээ тарижа үзэхэнь.

«Рассвет», «Победа» колхозууд хабарайнгаа тарилгада һайн бэлэдхэлтэйгээр оронхой.

Мүн аймагай ажалшад мал ажалай продуктнуудые урда жэлэйхиһээ ехээр абахын түлөө тэмсэнэ. Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ мяха, 37 процентээр ехэ һү абажа, эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 4,6 процент, үнеэдэй тоо 15,4 процент олон болгохо гэһэн уялгаяа эршэмтэйгээр дүүргэжэ байна. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда гүрэндэ һү худалдаха түсэб 117 процент, мяха 102,7 процент дүүргэгдөө. «Рассвет» колхозойхид үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 22 процент ехэ һү һаажа, аймаг дотороо түрүү һуури эзэлэнхэй. Тус колхозой һаалишад Петрова А. К., Кондакова Ф. И., Карагаева З. И., «Победа» колхозой — Загребина Л. Д., Климешова Л. П., Боброва А. Г. гэгшэд аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Оро үсхэдэг, агнуури хэдэг ажалтай «2-я пятилетка», Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхаар шиидэнхэй.

— Оро үсхэхэдэ бага ажалтай аад, ехэ олзотой,— гэжэ «2-я пятилетка» колхозой эхин парторганизациин секретарь Урончина Мария Петровна хөөрэнэ.

Тус колхоз үнгэрһэн жэлдэ энэ ажахыһаа 15.300 түхэриг абаһан, энэнь бүхы колхозой олзын 39 процентнь болоно. 100 эхэ ороһоо 85 тугал абажа, фермэдээ орын тоо толгой 930 гаран болгоһон байгаа.

Колхозойнгоо ажахын гол һалбари — оро үсхэбэрилгые бүри ехэ олзотой болгохын түлөө партийна организаци, колхозой правлени тэрэниие ажахын тоосооидо оруулаа. Колхозой түрүү малшад, КПСС-эй райкомой гэшүүн Симорчин Сергей Михайлович, Ганюгина Анна Ильинична гэгшэд гэр бүлэтэеэ хамта 6 хүн мянга гаран толгой оро туужа, намар болотор ябахаар хойто һарьдаг уулада гаранхай. Эдэнэр энэ жэлэй туршада 100 эхэ ороһоо 78—80 тугал абаха, тэдэнээ үхэл гарзада оруулхагүй, фермэһээн колхоздоо 14.000 түхэриг сэбэр олзо оруулха гэһэн уялга абанхай.

Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой орошод энэ жэлэй һүүлдэ орынгоо тоо толгойе урда жэлэйхиһээ 10 процент олон болгохо уялга абаа. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Аймагай загаһашад, ангуушад мүн лэ эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Аймаг энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые загаһа барилгаар 108,8 процент дүүргээ, гүрэнэй загаһашад бүришье үлүү, гурбан һарын түсэбые 130 процентдэ хүргэнхэй. Нүхэд Печкин Н. И., Болдаков А. И. гэгшэдэй загаһа баридаг звенонууд һайнаар ажаллажа, 4 һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэжэ гараа.

«Зөөлэн алта» бэдэрэгшэд-ангуушад бүришье ехэ амжалтатай. Аймагай ангуушад нэгэдэхи кварталай түсэбые 235,8 процент, сезонойнгоо даалгабариие 105,7 процент дүүргэжэ, гүрэнэй түсэбһөө дээгүүр 26155 түхэригтэ ангай арһа худалдаа.

Коопзверопромхозой, «2-я пятилетка», «Рассвет», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай ангуушад шалгаржа гараа, гурбан һарын түсэбые 121—372 процент дүүргээ. Ангуушадай дундаһаа нүхэд Кузнецов И. А., Симорчин С. М., Соловьев А. И., Елизов А. П., Яблочкин А. Т. болон бусад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө үедэ аймагай ангуушад ондатра барилгада, загаһашад — далайн хаб загаһанай агнуурида ябажа байна.

Аймагай бүхы ажалшад ажал хүдэлмэреэ шэнээр эмхидхэжэ, шэнэ амжалтануудые туйлахань лабтай.

А. Бальжинов.

Солодо хүртэһэн үшөө нэгэ бригада

Түмэр-бетонно зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг Таловска заводой арматурна цехын хүдэлмэришэд долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлана. Тэдэнэр түрүү һууриия униинэй алданагүй, коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ соло һаяхан олгогдоо.

Һаянай арматурщигууд шэнэ түхэлэй продукци—томо панельна гэр барилгада хэрэглэгдэхэ армаг бэлэдхэжэ эхилээ.

Мүн заводой бусад цехүүд эдэнһээ жэшээ абана. Хэдэн арбаад бригаданууд коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэхын түлөө мүрысэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болонхой. Даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ мүрысэжэ байһан хүдэлмэришэд шэнэ, түрүү дүй дүршэл шудалха зорилгоор тусхай кружогуудта һуралсажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ.

М. Балаганский.

Хүрэбтэр зөөлэхэн, сарюухан шарайтай, дунда зэргын бэетэй хорёод наһанай басаганиие гансахан Сэлэнгын совхоздо бэшэ, мүн манай аймаг дотор һайса мэдэдэг. Энэмнай совхозой 2-дохи фермын суута һаалишан комсомол басаган Александра Гуржапова гээшэ. Зүгөөр Александрые Ехэ сагаан тосхоной ажаһуугшад өөрынгөө шэлэн «манай Шура» гээд урин зөөлэхэнөөр нэрлэдэг. Иимэ нэрэ хүндые Шура басаган химдаар олоогүй юм.

ДОРЮУН АЛХАМААР ГЭШХЭЛНЭ

Анхандаа эгээл совхозой жиирэй залуу һаалишадтал адли мэдэгдээгүйхэн ябаһан басаган үнгэрһэн жэлдэ аймаг хэрэгээр, һүбэлгэн һонор бодолоороо, бодомжотой хүдэлмэриин аргаараа, шуумгай хүдэлсөөрөө бэшэнһээ шалгаржа, аймагайнгаа суута һалишадай тоодо орохол ёһоороо ороо гэлсэдэг. 1961 ондо харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 3365 литр һү һааба. Эды шэнээн һү республикымнай совхоз, колхозуудай һаалишадай нэгэниииншье һаажа бираагүй ха юм. Тиимэһээл долоон жэлэй гурба дугаар жэл Гуржаповагай ажабайдалда мартагдашагүйгөөр ороһон байха.

Эдэ мүрнүүдые бэшэжэ байхада ээлүүдгүй иимэ ушар һанаглана. Мүнөө жэлэй эхин багаар һаалишадай хэнииншьеб атаархангаар хэлээ һэн гэхэ:

—Шура, шимнай нүгөө Шураяа (Цынгунова), юрэдөө бултыемнайшье ахижа, һураг сууда гарахашии хаяа...

Иимэ бодомжогүй шог зугаадань Гуржапова зүбтэйхэнөөр харюусаба:

—Алдар суугай түлөө ажаллана бэшэбди, хэмнай ажалайнгаа хубитые һайсахан хамтын хэрэгтэ үгэнэб, тэрэнь шухала бэшэ аал? Нэрэтэмнишье шадалаа дахяад харуулхал байха, ойлгожо байгты...

Үнэнтэ дээрээл һайшаалтай юм гэхэдэ, Шура Гуржапова бодотол коммунис ёһоор хүдэлмэрилнэшье, ажа һуунашье. Хоёр жэлэй саада тээ үүлтэртэ малай һаалиин гүүртын коллективэй коммунис уялгануудай абаха үедэ комсомолка Гуржапова Шура Цынгунова хоёр хүдэлмэриһөөн таһалгаряагүй һургуулида һуража, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ батаар шиидэһэн байгаа.

Ажаллажа байгаад һураха гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэгэй нэгэниинь гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Илангаяа һаалишад үглөөнэй бүрүүлээр тооной ажалдаа гараад, үдэшын харанхыда гэртээ ородог бшуу. Ажалта үдэрэй хойно үетэн нүхэдөөрөө хорёод наһандаа зугаа наадандашье ябаха дурань хүрэхэ. Алиинииншье болзор соонь хээд, удаа тээнь орой һуни болотор ном дэбтэр дээрэ һуужа, шэнэ эрдэм һургаал абаха сагаашье олодог байдагыень мэдэхэдээ үетэн нүхэдыншье гайхалсадаг бэлэй. Үнэхөөрөөл зориһон хүнүүд юумэнэй захадань гаража һаладаг гэдэгтэл адлирхуу хоёр ханинар, хоёр шуранар энэ оной мартда Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй 2-дохи курсые [...]жалтатайгаар [...]гээ. Тэдэнэй һу[...] салай урагш[а] ябадагые мэдэхэдээ, суг[...]дэлдэг нүхэдыншье баяса[н]луунаар амаршалһан юм.

Комсомолка Алекса[ндра] Гуржаповагай ажал хүд[элмэ]ринень үндэрөөр сэг[...] ВЛКСМ-эй обком М[...] выставкэдэ ошохо путевк[а] рюулһан байха юм. Т[...] тэрэ басаган республик[ын] гурбан басагадтай сугта[а] оронойнгоо ниислэл хото[...]жо, һонин юумэ хаража [...] Бүри һаяхан Шура ба[саган] ленинскэ партиин гэшү[үн] кандидадаар абтаба.

Ажалша малшан үет[...] хэдтэеэ адли совхозой [...] һаалишан Александра Гу[ржа]пова КПСС-эй мартын П[ленумэ]эй болон һаяхан болоһ[он] гэрһэн ВЛКСМ-эй 14-[дэхи] съездын шиидхэбэри[нүүдые] халуунаар һайшаан, сэд[хэл]ханан абажа, тэрэниие [...] дээрэнь бэелүүлхын түлө[ө] луу наһанайнгаа хүсэ га[...]гүй ажаллахаар зориг[...]

Мүнөөшье нүхэр Гурж[апова] совхозойнгоо һаалишад[ай ...]да дэлгэрһэн мүрысөөн[...]рүүлэн ябана. Үнгэрһэн [...]ра 20 хоногто үнеэн бүр[иһөө] 905 литр һаанхай.

— Һайрхамааршье [...] һан юумэн үгы даа. Те[...]рэл коммунистическэ па[ртиин]гаа хараалһан гайхам[шагта] Программые бэелүүлсэх[э хэ]рэгтэ өөрынгөө хубитые [...]ха хүсэлэнтэйгөөр аж[ал]наб,—гээд Александра [...]гаар хөөрэнэ.

Иимэ бодолоншье м[...] Коммунис ажалай у[...]замай залуурша а[...] комсомолка Александр[а ...] миллион комсомол нүх[эдтэ] адли гэшхэлнэ.

Ц. БАЛДАН[...]

Зураг дээрэ: А. Гуржа[пова] фотонь авто[...]

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной майн 26.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ— ҮЙЛЭДБЭРИИН ГОЛ ЗОРИЛГОНУУДАЙ НЭГЭН

...дбэри дээрэ техническэ дэб... туйлахын түлөө тэмсэл про... предприятинуудта дэлгэр... унихэнэй. Манай Бурядай ара... ...ахын соведэй предприяти... хүдэлмэришэд, инженерно... ...ческэ хүдэлмэрилэгшэд энэ ...лэ эдэбхитэйгээр хабаадалса...

...нархозой түрүү предприяти... үйлэдбэри дээрэ техническэ ...тэ туйлаха талаар һүүлэй үе... ...а бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. ...хан нёдондо жэлые хаража ...э совнархоз дотор долоон он... ...үйлэй шэнэ продукци: ашаа ...«К-61» маркын автокран, ...дээрэ хөөреэд байдаг «КПЛ-...» маркын кран, газар ...нада хэрэглэгдэдэг земсна-...рые, хэдэн ноохон бүдүүдые ...ад эд бараа үйлэдбэрилдэг ...ди. Уралан нарижуулагшад ухаалан зохёогшодой орол... ...бар хүсэнэй хүндэ хүшэр ...эри оньhожоруулагдажа, эл... ...элэй автомат техникэ үргэ... ...хэрэглэгдэдэг болонхой. Хэдэн поточно лининүүд ашаглалгада ...

...ээсэ багатай, хуушанай 160 түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэн ху... ...дажа, ажалай бүтээсые дээ... ...лэ, шэнэ технологи халан ...хэрэгтэ эрид алхам хэгдээ. ...хэмжээ-ябуулгануудай абта... ...шаар гансахан 1961 ондо ...хоз дотор 430 хүн хүндэ ху... ...э хүсэнэй ажалhаа сүлөөлэг... ...ндоо хүдэлмэридэ табигдаhан, ...250 тонно хара металл, 21 ...үнгэтэ металл алмаха, мүн ...0 түхэриг мүнгэ арьбалха ...dohон байна.

...-эй XXII съезд промышлен... ...дбэри дээрэ техническэ дэб... ...түлөө тэмсэл бүри ехээр ...э асуудалда онсо анхарал ...да. Мүнөө түрэл партиин... ...дын шиидхэбэринүүдые бо... ...рэнь дүүргэхын тула кол... ...бүхэн бүхы хаба шадалаа ... Хүдэлмэришэдөө олоорнь ...кэ дэбжэлтын асуудалтай ...гоор танилсуулхын зорил... ...ай техническэ информациин ...өө совнархоз болон научно... ...лгын институдуудhаа, ухаа... ...олгын талаар гүрэнэй ко... ...аар 11 мянгаhаа дээшэ ...ническэ информаци абажа, ...нуудта эльгээгээ.

... нарижуулгын техническэ ...хүдэлмэришэдэй дунда үр... ...гэрhэн энэ хүдэлөөн ямар ...э дүүргэжэ байhаниие тэм...

...э долоон жэлэй түсэбые ...нь урид дүүргэхын түлөө ...тэмсэлдэ шалгаржа яба... ...й залууршадай, коммунис ...олото ударнигуудай хүдэл... ...баян дүй дүршэл бүгэдын ...болгохо зорилгоор плакат-хуудаhа олоор хэблэн гаргана. Зарим предприятинуудта ажалай түрүү дүй дүршэл халан абаха хүдэлмэриие харуулгаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Жэшээнь, Улан-Удын паровозо-вагонно завод дээрэ шулхалаашадай, хэошэдэй түрүү дүй дүршэл халан абаха талаар һуралсал эмхидхэгдээ hэн. Энэ һуралсалда ондоо предприятиин олон хүдэлмэришэд хабаадалсажа, тус заводой түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлтэй танилсаhан юм. Мүн электрын ехэ элшэ хүсөөр металл хатаан бухэжүүлхэ талаар һуралсал эндэ үнгэргэгдөө. Эрхүүгэй хүндэ машина бүтээдэг Куйбышевай нэрэмжэтэ заводой ажалай түрүүшүүл уригдажа, хүдэлмэриингөө онол арга, дүй дүршэл халан абалсаа.

Автотранспортна 1-дэхи конторын базада бронзоор бүтээгдэдэг деталиие капроноор шудхаха арга бусад предприятиинхидта харуулагдаа. Мүнөө республика доторнай капроноор деталь шудхадаг дүрбэн түхеэрэлгэ ашаглагдана. Дурсагдагша конторын главна инженер нүхэр Булыгин капроноор автомашинын аяар 15 ондоо деталь бүтээдэг болоо. Энэ зүйлөөр хэгдэhэн хэрэгсэл шанарайнгаа талаар булад түмэрhөө hураггүй hайн, химда сэнтэй. Һүүлэй үедэ автомашинын электровибратор капроноор хэжэ туршагдаба. Нэгэдэхи автотранспортна контородо энээхэн гансахан детальhаа жэл соо 1,5 мянган түхэриг арьбалха арга олгоно.

Улан-Удын сэмбын фабрикынхид эгээн түрүүн коммунис ажалай чэрэ зэргэдэ хүртэн республика соогоо алдаршаа бэлэй. Алдар солотой болоhон тус предприятиин техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые муу бэшээр шиидхэжэ байhаниие тэмдэглэхэ шухала.

—Манай коллектив оронойнгоо текстильнэ промышленностиин түрүү предприятинуудай дүй дүршэлые үhанай дуhал мэтээр суглуулан, үйлэдбэридөө хэрэглэхые оролдоно. Хэhэн, бүтээhэн ажалаймнай үрэ дүн харагдажа эхилhээр үнинэй, — гэжэ тус фабрикын директор Клавдия Павловна Альцман хөөрэнэ. — Москвагай «Освобожденный труд» гэжэ фабрикынхидай жэшээгээр хоёр камерада байhан ондо ондоо ноохо холихо хүдэлмэридэ пневматическэ лини хэрэглэн, ноохоной холисын шанарые эрид hайжаруулжа шадаабди.

Эндэхи уралан нарижуулагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд туйлаhанаараа hанаагаа амарнагүй. Продукциин шанарые hайжаруулхын, өөрынь үнэ сэнгые химдаруулхын түлөө тэмсэл үргэдэhөөр. Ноохо будаха шэнэ арга хэрэглэгдээ. Ноохо ээрэлгэ дээрэ ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлhэн коммунис ажалай ударнигууд Любовь Буршина, Анна Осипова гэгшэдэй хүдэлмэриин баян дүй дүршэлые зуу шахуу ээрэгшэд халан абанхай.

Имэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байhан сэмбэ нэхэгшэд үйлэдбэридөө байhан арга боломжо зүбөөр хэрэглэн, үнгэрhэн 1961 ондо түсэбhөө гадуур 40 гара мянган метр бүд нэхэhэн байгаа. Мүн энэшье жэлдэ уридлажа ябаhаар.

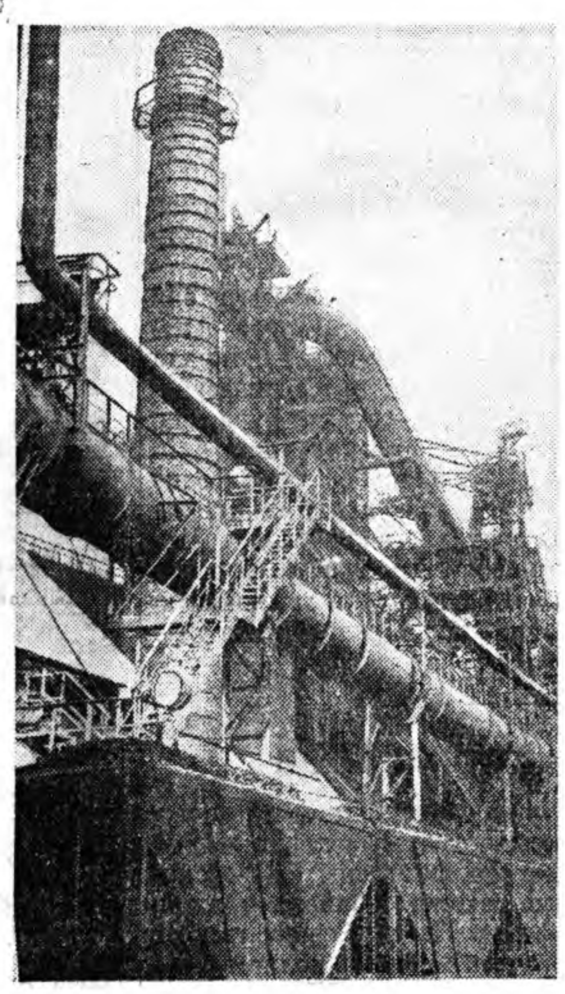
«РСФСР-эй модо бэлэдхэлэй промышленностиин ажалые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Министрнүүдэй Соведэй үнгэрhэн жэлэй декабриин тогтоолые бэелүүлэн, республикымнай модошод 1962 оной эхинhээ хүдэлмэридөө яhала хубилалта хэжэ байна. Нэгэдэхи кварталда ой модоной ба модо болбосоруулха промышленностиин управлениин продукци үйлэдбэрилхэ түсэб 102,7 процент дүүргэгдэжэ, даалгабариhаа гадуур 321 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ модо бэлэдхэлгэ дээрэ бар хүсэнэй ажалые оньhожоруулха, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэл улам үргэдэнхэй. Саашадаа республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленность бүри ехээр үргэдхэгдэхэ юм. Гансахан байгша ондо 213 автомашина, 164 трактор, 143 прицеп, 20 бульдозер болон бусад техникэ леспромхозуудаймнай техническэ базые улам үргэдхэхэ болоно. Баргажанай, Хандагайн, Горхоной, Хандагатайн леспромхозуудай модошод техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэдэг дээрэhээ модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбүүдээ hараhаа hарада үлүүлэн дүүргэнэ.

Хандагатайн леспромхоздо (директорынь нүхэр Тугутов, главна инженерынь нүхэр Лебедев) нёдондо жэлhээ хойшо техническэ дэбжэлтын талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэбэ. Мүнөө эндэ модо ехэ багсануудаар ашаалха, отологдоhон модые ута зандан шэрэхэ гэхэ мэтын түрүү арганууд участок бүхэндэнь хэрэглэгдэнэ.

Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөн өөрынгөө аша үрэ харуулжа эхилээ. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэhэнэй ашаар оло мянган түхэриг арьбалагдана, бар хүсэнэй ажал оньhожоруулагдана.

П. Хантаев,
совнархозой техническэ информациин бюрогой начальник.

☆

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Г. И. Петровскиин нэрэмжэтэ металлургическа заводой бии болгогдоhонhоо хойшо 75 жэл гүйсэhэнэй ой май hарада хүсэхэнь. Түрүүн суудхэдээ зуун тонно продукци гаргадаг байhан энэ завод мүнөө туйлай ехэ предприяти болонхой.

Тус заводой хүдэлмэришэд алдарта революционно ёhо заншалаа наринаар сахижа ябадаг. Г. И. Петровский, И. В. Бабушкин гэгшэд энэ заводой хүдэлмэришэдэй дунда ажаллаhан юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой Доменно цех соо.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

ТҮМЭР ЗАМУУД ЗУНАЙ ГРАФИГТА ОРОХОНЬ

Час соо 140 километр түргэнөөр ябаха. Городуудай ...до сэхэ ябадаг шэнэ поезднууд. ***134 үдэрэй экспрессүүд.***

...(ТАСС). Оронoймнай түмэр замуудта поезд... ...26-най hүниhөө эхилэн зунай графигта ... ...рисаанай министерствын пассажирска глав... ...иин начальник Б. П. Зайцев ТАСС-эй кор... ...дэ иигэжэ мэдээсэ. Шэнэ расписаниин ёhоор ... нилээд түргэнөөр ябадаг болохо юм. Москва ... хоёрой хоорондо үдэрэй экспресүүд часай ...тр түргэнөөр ябадаг болохо. Эдэ поезднууд ... Нева мүрэнэй эрье хүрэтэр мүнөөнэйхиhөө ...түргэнөөр, 5 час 50 минутын туршада ябажа ...сквahаа Душанбе хүрэтэр поездын ябаха саг ...хахад часаар хорохо юм. Владивостогhоо ...тэр пассажирнуудай ябаха саг арбан долоо ...р бага болохо.

...й хоорондо сэхэ ябадаг 26 шэнэ пассажир... ...уд энэ оной зунhаа ябадаг болохо. Эдэ ...Москва, Ленинград, Киев, Харьков болон бу... ...трнуудтэ хүрэнгүй сэхэ гараха байна. Хо... ...гэй хүн зон Воркута—Адлер гэhэн поез... ...лайн эрьедэ ошожо шадаха. Энэ поезд Горь... ...Ока мүрэн дээрэ hаяхан баригдаhан түмэр ...хүүргээр гараха юм. Новокузнецк Симфе... ...й хоорондо ябадаг поезд Новосибирск, Куй... ...тов, Волгоград хүреэд, Керченскэ паро... ...байна. Горький Симферополь хоёрой, Харь... ...хоёрой хоорондо түмэр замай сэхэ харил... ...гдаха. Городуудай хоорондо сэхэ ябадаг ...вагонуудай тоо олон болохо. Эдэ бүгэдэ Украинын, Навказай, Крымэй районуудтай, Сибирь, Урал болон Дунда Азиин холбоо барисаа нилээд hайжаруулха байна.

Мүнөө зунай үедэ холын болон нютаг нютагуудай хоорондын 1.200 гаран, город шадарай 11 мянган поезд үдэр бүри замда ябаха юм.

Ажалшадай олооороо амаралта абадаг үедэ, илангаяа июль—август hарада пассажирска поезднууд нэмэжэ табигдаха. Эдэ поезднууд Навказай, Крымэй курортнуудтай, Челябинсктай, Пермьтэй, Каргандатай, Архангельсктай бусад городуудтай Москвагай, тэрэшэлэн Ленинград Свердловск хоёрой, Киев Одесса хоёрой хоорондо холбоо байгуулха болоно.

Горьний, Смоленск, Харьков гэхэ зэргын городуудай болон ниислэлэй хоорондо, мүн бусад шэглэлнүүдтэ зөөлэн hууритай вагонуудhаа бүридүүлэгдэhэн 134 үдэрэй экспресс гэдэгүүд ябаха байна. Энэ поездоор буаянда ябахада плацкартна вагондо hуужа ябаhанда орходоо 25 процентээр химда сэнтэй байха.

Сагшадаа туристска поезднууд улам олоор дэлгэрхэ. Эдэ поезднууд мүнөө жэлдэ 60 гаран маршрудаар ябажа, Навказай, Крымэй, Украинын, Уралай, Поволжиин, Казахстанай районууд соогуур гараха юм.

Советскэ Союз мүнөө гадаадын оронуудай 18 ниислэлтэй, томо городуудтай түмэр замай сэхэ холбоотой болонхой. Зунай расписаниин хэрэглэгдэхэдэ, Москва Анкара хоёрой хоорондо түмэр замай сэхэ холбоон байгуулагдаха юм.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ

...УРЫН ЖДАНОВАЙ нэ... ...колхозой механизатор ...хабарай тарилга дээ... ...» маркын трактораар ... даабари хододоо ... процент, эрхим шадаа дүүргэнэ.

Б. Банзаракцаев.

...М» СОВХОЗОЙ (МУ-...) 4-дэхи отделениин ...хэр Цыдендоржиев Д. ... толгой эртын хурь... ...абаhан юм. Тэдэнээ ...аа hайнаар адуулжа, ...рүүн хүйтэнэй үедэ ...hалжа, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулжа шадаа.

Д. Лопилов.

✦ СЭНГЭ УНЖУЕВ ЭРХИМ хонишодоймнай нэгэн юм гэжэ Ахын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид хэлсэдэг. Мүнөө энэмнай 306 эрье хонидые харууhалжа, хонин бүриhөө 3 килограммhаа доошо бэшэ ноохо хайшалха уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдоhоор.

Д. Дугаров.

✦ БУРЯДАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН институдай бүлэг студентнэр, хамта 75 хүн, хабарай тарилгада туhалалсахын зорилгоор Яруунын аймаг мордобо. Тэдэнэр эндэхи колхоз, совхозуудта кукуруза тарилсаха, хартаабха hуулгалсаха юм.

Д. Цыренов.

✦ УЛАН-УДЭ ГОРОДОЙ № 2-дохи домуправлениин мэдэлэй гэр байрануудта ажаhуугшад модо hуулгаха, сэсэг, сэсэрлиг тариха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр 550 үхэр нюдэнэй, акациин hөөгүүдые, 270 мойhо, уляангир hуулгаад байна.

К. Данилов.

Замай залуушадhаа жэшээ абаха

ХАМАГ БЭЛИГЭЭ ЗОРЮУЛАН...

Түүхые зохёон байгуулагша арад түмэнэйнгөө бэеын элүүр энхые сахин хамгаалха гээшэ совет эмшэдэй нэрэ хүндын хэрэг болонхой. Үнэхөөрөөшье тэдэнэй зоримгой, сусаршагүй хүсэл эрмэлзэлгэhээ коммунизм байгуулагша арадаймнай общесвынгоо аша туhада бүри нүлөөтэйгөөр ажаллахань нилээд дулдыдана бшуу.

Манай республика дотор арад олонойнгоо hайн hайхан баясхалан юрөөлдэ хүртэhэн эмшэд олон. Тэдэнэй нэгэн—мэдээжэ врач-фтизиатор, рентгенолог Елизавета Даниловна Богомолова. Энэ нүхэрэймнай ажабайдалайнь намтар угаа hонирхолтой. Бүри 1927 ондо Москва хотодо медицинскэ техникум амжалтатайгаар дүүргэhэнэй hүүлээр Эрхүүгэй областиин Боохон, Алайр, мүн Түнхэн нютагта үни удаан ажаллаhан юм.

Дуратай хэрэгтээ хамаг hайхан хүсэл зоригоо бултыень зорюулхын тулада 1931 ондо Москвагай хоёрдохи медицинскэ институдта hурахаар ошоо. Дээдэ hургуулияа амжалтатайгаар дүүргэжэ, врач-фтизиатор, рентгенолог мэргэжэлтэй болоод, Бурят орондоо бусажа ерэhэн юм. Тэрэнэй ёhотой ажабайдалайнь зам 1937 онhоо эхилhэн. Тэрэл жэлдээ Октябриин революциин үлгы—Ленинград хотодо, дүрбэ hарын туршада уушханай ханяада эмшэлхэ талаар мэргэжэлээ улам дээшэлүүлhэн байха юм.

Удаадахи жэлнүүдтэнь Елизавета Даниловна Дээдэ Онгосотойдо, мүн республикын бусад газарнуудта үни удаан хүдэлөө. Энэл хугасаа соо олон хүнэй ами наhа абарhан, тэдэнние зохёон байгуулхы ажал хэрэгтэнь бусааhан габьяатай.

— Өөрынгөө ажабайдалай намтар тухай юу хэлэлтэйб? Хэжэ байhан хамаг ажалнай бүгэдэндэ мэдээжэ ха юм даа. Илангаяа гаhар томо алхасатай гушаад онуудта бүришье hаа бэрхэшээлтэй байгша бэлэй. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ ехэл хүшэртэ тоологдодог байhан уушханай ханяада аргалха талаар эм дом, зэр зэмсэгшье хүсэд үгы байгаа.

...Мүнөө совет медицинын түрүү онол аргануудые зоримгойгоор хэрэглэнэбди. Жэшээлэн хэлэхэдэ, уушханда орёо операцинууд амжалтатайгаар хэгдэдэг болонхой, — гэжэ Елизавета Даниловна омогорхолтойгоор хөөрэнэ...

Зүб лэ даа. Үбсүүн дээрээ олон орден, медаль, хайра магтаалтай, наhан соогоо олые үзэhэн, буурал сагаан толгойтой энэ эхэнэр үнэн зүрхэнhөө баяраа мэдүүлэн хэлэнэ ха юм! Аяар гуша гаран жэлдэ арад зоной энхэ элүүрые сахиха хэрэгтэ таhалгаряагүй, сусаршагүй шунал зоригтойгоор ажаллажа байhан хүндэтэ Елизавета Даниловна Богомоловада бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: врач-фтизиатор **Е. Д. Богомолова.**

С. Балдуевай фото, текст.

СОЁЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ШУДАРГЫШУУЛ

Хабарай наран хурса гэрэлээрээ дэлюун дайдые шарана. Урихан hэбшээн hэб hабхан үлеэжэ, уужам талын хэшэгтэ хүрhэндэ шэнгэhэн шииг нойтые хатаахаар забдана. Үрэжэлтэй hайхан энэ тала үргэлжэдөө хүршэгэнэн хүүен байхадал гэнэ. Пограничнэ совхозой механизаторнуудай хабарай тарилгада гаранхай паараа борнойлжо, тарилга хэжэ, забда залигүй ажаллажа байhан үе.

...Ботый гэжэ нютагта оршодог тус совхозой хээрын стан. Эндэ али юумэ тобтой зохид: заhабарилагдаhан үндэр hаруул гэр байранууд сэбэрлэгдэhэн, сагаадагдаhан байна. Газаа досоогүй үряа лозунгнууд аржылдана. Хээрын станай улаан булан соо Кяхтын аймагай соёл гэгээрэлэй байшангай директор Владимир Ладыжинский, Усть-Кяхта тосхоной библиотекын ажалшад Полина Семенова, Вера Голобкова гэгшэдтэй танилсагдаба. Тэдэнэр механизаторнуудта шэнэ газетэ, журналнуудые, hонирхолтой номуудые асаранхай, бишыхан библиотекэ түхеэржэ байбад. Асарhан номуудайнь дунда «Кукурузын үндэр баян ургаса хайшан гэжэ туйлахаб», ороной суута механизаторнууд А. Гиталов, Н. Мануковский гэгшэдэй ажалай дүй дүршэл тухай бэшэгдэhэн брошюранууд, КПСС-эй түүхэтэ XXII съезд, ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүд, элитэ ехэ уран зохёолшодой номууд харагдана.

Владимир Ладыжинскын эдэбхи үүсхэлээр хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй эхилhэнhээ хойшо аймагай соёл гэгээрэлэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэд колхоз болон совхозуудаар агитационно аяншалгануудые хэхэ зуураа, нүүдэл библиотекэнүүдые түхеэрhэн, ханын газетэнүүд, үряа лозунгнуудые бэшэhэн, партиин ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые тодо hонороор тайлбарилhан хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Дурсагдагша нүхэднай хүдөө нютагайнгаа ажалшадай дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа колхозууд, совхозуудай партийна, комсомолой организацинуудтай нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилдэг, тэдэнэй туhаламжа хэрэглэдэг заншалтай.

Тэрэшэлэн Кударын совхозой библиотекын ажалые hайшаамаар. Һүүлэй үедэ энэ библиотекэ (даагшань нүхэр Процук) совхозой үйлэдбэриие hайжаруулха, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ туhатай номуудые шадамараар дэлгэрүүлдэг болонхой.

Илангаяа пропашной ургамалнууд болон мал ажал тушаа номууд олоной дунда үргэнөөр тараагдана. Кударын совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ Бурят орон дотороо кукурузын үндэр баян ургаса туйлаhан юм. Энэ нютагта суута кукурузашад СССР-эй Верховно Соведэй депутат Радна Доржиевич Гонсорунов, Батуев болон бусад ургажа гаранхай. Шэнэ аргануудые дэлгэрүүлгэдэ совхозой библиотекын хубита бии.

Һаяхан Кударын совхозой партком, библиотекын ажалшад нютагаархинайнгаа дунда аман үгын журнал үнгэргөө. Журналай нэгэдэхи хуудаhан «Совет хүнэй аша туhада, коммунизмын илан мандахын түлөө» гэжэ нэрлэгдээ. Журналай хоёрдохи хуудаhан—«Ашаг шэмэ ехэтэй пропашной гурим—эдеэ хоол элбэг дэлбэг болгохо найдамтай түлхюур» гэжэ нэрлэгдэбэ.

Имэ хэмжээ-ябуулганууд Кударын совхозой бүхы фермэнүүдтэ үнгэргэгдэбэ.

Р. Балданов,
манай корр.

Бултанhаа түрүүлнэ

Түрүү предприятинуудай нэгэн—Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэлэй Кокетэ гэжэ пунктын модошод социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, абаhан уялгануудаа бэелүүлжэ байнхай. Эндэхи модошод нёдондо жэлhээ хойшо коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэhээр. Тиин модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, түмэр замай шпала хюрөөдэхэ түсэбүүдээ hараhаа hарада үлүүлэн дүүргэнэ. Пунктын бүхы мастерска участогууд модо бэлэдхэн шэрэхэ дүрбэ hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэн байна. Мүнөө май hарын эхинhээ халаан бүхэнэй хүдэлмэришэд өөhэд хоорондоо мүрысэжэ, модо бэлэдхэхэ графигаа мүн лэ уридлажа ябана. Гомбожап Шадаповай, Геннадий Ивановой хүтэлбэрилдэг мастерска участогайхид hүүлэй үед ажалайнгаа эмхидхэлые hайжаруулан, даажа байhан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Эдэ түрүүшүүлэй хүдэлмэришэдэй дунда нормоёо дүүргэдэггүй хүн үгы болонхой. Үдэр соо бэлэдхэгдэhэн модон барандаа таллуулагдажа, дээдэ складта асарагдана.

Отологдоhон модые ехэ багсаар автомашинануудта ашаалха эрга дээдэ складай хүдэлмэришэд шадамараар хэрэглэдэг болоо. Валентина Рахманинагай, Степан Матвеевэй даажа байhан модо хюрөөдэгшэд таллуулагдаhан модонуудые дары түргэнөөр илган бүридхэжэ, ашаалгада hаад ушаруулнагүй.

Саhа мүльhэнэй хайлаhаар үнишье болоо hаань, ойн оёорой саhан шоморон hалаадүй Модо шэрэдэг харгы шабартай: элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Гэбэшье пунктын хүдэлмэришэд модо шэрэлгээ зааханшье hуларуулнагүй. Пунктын хүтэлбэрилэгшэд энээниие уридшалан хараадаа абажа, шииг нойтоной хататар модо шэрэлгээ хуурай газарhаа хэнэ.

Кокетэйнхид гансахан модо бэлэдхээд байдаггүй, түмэр замай шпала, хайрсагай, бусад амhартануудай хабтагай хюрөөдэхэ ехэ үйлэдбэритэй юм. Үнгэрhэн дүрбэ hарынгаа даалгабариhаа гадуур 10 мянган хэhэг шпала, хайрсагай 75 кубометр хабтагай хюрөөдэн гаргаа. Игэжэ тус пунктынхид леспромхоз соогоо бултанhаа түрүүлжэ ябана.

С. Васильев.

Бобово ургамалнууд

Агрономууд А. А. Литвина, А. А. Цепенко гэгшэдэй бэшэhэн иимэ гаршагтай брошюра Бурядай номой хэблэл барлан гаргаба.

«Полиин хатан» — шэмэтэ кукурузын тарилгые үргэдхэхэтэйгөө хамта бобово ургамалнуудые—горох, вика, бобы болон бусад белок ехэтэй иимэ ургамалнуудые ехээр таржа, үндэр баян ургаса абаха зорилго КПСС-эй Центральна Комитедэй мартын Пленум колхоз, совхозуудай үмэнэ табиhан байна. Энэ зорилгоо бэелүүлбэл, ниитын малда бардам хүрэхэ hайн шанартай тэжээл бэлдэжэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абадаг болохо ха юм бибди.

Манай республикада гол түлэб тарилдадаг горох, вика, тэжээлэй бобы тухай брошюра соо тус тустань хэлэгдэнэ. Эдэ ургамалнуудай биологическа онсо илгаань эндэ тодоор харуулагдажа, али аймагуудта ямар сортын ургамал дэлгэрэнхэй байгааб, саашадаа ямар сортыень тарибал hайн бэ, хайшан гэжэ, ямар агротехникэ хэрэглэхэ ёhотойб гэhэн асуудалнуудта дэлгэрэнгы харюу үгтэнэ.

Жэшээнь, «Капитал» сортын (Швециин Свалефскэ туршалгын станцида анха түрүүн гаргагдаад, СССР-эй селекционно станцинуудта hайжаруулагдаhан) горох республикын урда, зүүн, баруун аймагуудаар таригдадаг болонхой. Энэ сорт ган гасуурта ехэ дайрагдадаггүй, дээдэ захань гектарай 32 центнер ороохо (Түнхэнэй аймагта) үгэhэн байна. Тэрэшэлэн «Торсдаг» сортын горох Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудаар таригдадаг, hайн ургаса үгэдэг юм. Тиихэдэ Архангельска хүдөө ажахын туршалгын станцида гаргагдаhан «Северодвинская 124» сортын тэжээлэй горох манай республикын эрхэ байдалда таарамжатай гэжэ тодорхойлогдоо. Энээниие Түнхэнэй сортучасток 1961 ондо овёстой холижо таряад, гектарай 337 центнер ногоо гэхэ гү, али 69,6 центнер хуурай үбhэ абаhан, амяарайнь тарихада гурбан жэл удаа дараалан дунда зэргээр гектарай 21,5 центнер ороохон хуряагдаhан байна.

Хабар таригдадаг вика манай эндэ шэнэ ургамал гээшэ. Тиигэбэшье тэрээниие хаанашье, илангаяа бороо хура элбэг ородог Кабанскын, Байкало-Кударын, Прибайкалиин, Закаменай, Түнхэнэй аймагуудта тарихада таарамжатай. Байгал шадарай аймагуудаар эртын хюруда тэсэмгэй, түргэн эдеэшэдэг «Камалинская 611» сортын вика таранхай. Энэ сортhоо үшөө ехэ ургаса үгэдэг «Белоцерковская 27» сортын ургамал республикын бүхы аймагуудта саашадаа таригдадаг болохо.

Алтайн хизаарта 1960 он соо 17000 гектар талмайда бобы таригдажа, олон ажахыда га бүриин 14—20 центнер ороохон абтаа гэжэ брошюрын авторнууд бэшэнэ. Манай республикын аймагуудай байгаалиин байдалтай адли Кулундын талада энэ ургамал гектарай 11 центнер ороохо үгэhэн байна. Энээн дээрэhээ харахада, Бурядай АССР-тэ бобын үрэhэ, мүн ногоон набша ехээр абажа болохо. Тиимэ байhыень мүн hүүлэй туршалгануудшье гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, 1961 ондо Бичурын гүрэнэй сортучастогта тэжээлэй бобы таригдажа, гектар бүриhөө 308 центнер ногоон набша, 6 центнер үрэhэ үгэhэн байгаа. Мүн Баргажанай сортучастогта, Кяхтын «Родина» колхоздо, «Эрдэм», Кударын совхозуудта, республикын туршалгын станцида бобын үрэhэн ургуулагдажа шадагдаа hэн.

Бобово ургамалнуудай (горох, вика, бобы) тарилгын агротехникэ, эдэнэй хойноhоо хайшан гэжэ харууhалха, хүдэлмэрииень оньhожоруулха, ургасыень хэдыдэ, ямар аргаар хуряаха тушаа брошюра дотор тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Мүнөө үедэ республика доторнай хаа хаанагүй кукурузын, бобын тарилга эхилээд, түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэhээ механизаторнууд, колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ брошюратай танилсабал, ажал хүдэлмэридөө хэрэгтэй яhала олон дурадхал, заабаринуудые олохо гэжэ hанагдана.

Агротехникын заабариие зүбөөр дүүргэжэ, хаhа сагтань hайн харууhа хангажа шадабал, эдэ ургамалнуудай баян ургаса абажа, адууhа малдаа элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ бшуубди.

Энэ хэрэгтэ анхарал hаналаа табиха, оролдолго гаргаха хэрэгтэй ха юм.

Д. Цыбикжапов.

ШЭНЭ НОМУУД

ҮНЭН СЭДЬХЭЛЬЭЭ...

Репортаж

Улан-Удэһээ зүүлжээ, «Кирзавод» гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхон хүрэхэлөөртнай, тэбхэр сагаан байшан холоһоо тобойжо харагдаха. Досоонь ороходо ариг сэбэр, юумэн бүхэн гуримтай зохид. Зэлдэгэр уужам, сэбэр һаруул зал соонь хүн зон хүл хөөрсэг байба. Энэньшье ойлгосотой. Үдын сайлалгын түлэг хаһа ябажа байгаа бшуу.

Зүгөөр хүн бүхэнэй һанаанда тааруулжа эдеэ хоол бэлдэхэ, эрилтэ хэрэглэмжыень гүйсэд хангаха гээшэ тиимэ амар бэшэ хаш.

...Дүнгинөөтэ һииюурэй эршэтэ сохидолһоо һэрюухан һэбшээ татабашье, халуу сорьёмо кухниин хажуугаархин хайшан гэжэ тэсэдэг хаб? Нэгэ гартаа хоншуухан котлет, нүгөө гартаа янза бүриин амтархама блюдэнүүдые баринхай тэдэнэр эгээл зэрсэг шэнги эрьелдэжэ байна гэхээр.

— Та юу захиха дуратайбта? Блюдэтнай бэлэн гү, али халта хүрэд гэхээ һанаба гү? Мэнэ гэһээр һэлгэхэдэ болохо... Угаа урин налагай иимэ үгэ хүүр шагнажа байхада сэдьхэлдэ яаһан зохид бэ!

— Амтатай гээшэнь! Яаһан шадамар бэрхээр бэлдэнэ гээшэб. Иимэ зонине магтангүй лахабши. Энээнһээ хойшо ходо эндэ хооллодог болоёбди,—гэжэ эдеэлжэ һууһан шиираг хоёр нүхэд талархан хөөрэлдэнэ.

— Шүүһэтэйхэн шүлээ шарахан сайгаар даруулжархёод, үдэшэ болотор шангаханаар лэ хүдэлжэрхие, а?—гэжэ хүршэ нэгэниинь сэдьхэлээ ханангяар хэлээд, урма зориг ороһондол, улам хүхюутэй болоно...

Энэмнай хаана болоһон үйлэ үзэгдэл бэ? Улан-Удэ городой столовонуудай трестын № 12 столово мүн гээд бардам омогоор баталая. Зай, тиигээд, ямар габьяатай хадань бусадта жэшээ болгон, тусгаар магтаха ушартай болообибди?

Тон түрүүн зоной баясхаланда хүртэһэн, алтан гарта ажалша нүхэдһөөнь эхилээ. Блюдэ бүхэниие түхэл янза, амта шэмтээрнь булай зохидоор бүйлуулан тааруулдаг **(нэгэдэхи зураг)** Елена Андреевна **Шульдиковатай** танилсая. 29 жэлэй туршада энэл мэргэжэлээр хүдэлхэ зуураа, хүнэй зан, һанал бодол гайхалтай мэргээр шарайшалан тухайлдаг болонхой. Повар бүхэнэй эгээн шухаг шэнжэнь энэл болоно бшуу! Магтахын тэдыдэ хэлэбэл, «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэһэн значогоор дэмы шагнагдаагүй.

— Хамаг сэдьхэлһээ гансал ажал хэрэг тухайгаа бододогби. Хүн зоной һаналаа хананги байхадань, бишье эльгэ дүүрэн байгшаб,—гээд урин зулгы шэгтэй Елена Андреевна тобшохоноор хөөрэбэл даа. һанамжа, дурадхалайнь дэбтэр соо ажалшадай һанал хүсэл аржыса бэшээтэй. Тэдэнэй нэгыень дурдая. «Бидэ, Каменск, Закамен, Селенгинскын практикант-механизаторнууд столовын эбтэй эетэй коллективтэ баяр баясхалан хүргэнэбди. Илангаяа Е. А. Шульдиковада гүнзэгы ехэ талархалтайбди...»

Олоной туһада ороддоһон, мүн лэ «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан Полина Максимовна Матрашикова тухай юу хэлэлтэйб? 24 жэлэй туршада дуратай хэрэгтээ хамаг хүсэл зоригоо табин хүдэлхэ зуураа, нэгэтэ бэшэ зоной баясхалан, магтаал хайрада хүртэһэн байха. Ганса тоһон соо бусалгажархиһан боободол тон адли хушан шарахан шаангинуудые тусгаар электропеэшэн соо болгоод, шанарыень шалгажа байха үедэнь тэрэнэй дүрэ зураг абтаһан бэлэй **(хоёрдохинь)**.

Шударгы сарюун энэ эхэнэрэй уран гараар үшөө хэды олон амтархама бообо, шаангинууд баригдахаб! Тэрээнһээ байха бурядай заншалта саламат, хуушуур мэтын эдеэнүүдые дуршалтай ямарханшье хүнһөө дутуугүй бэрхээр хэжэрхихэдээ торохогүй. Тиимэл тула «Хоёрдохи гарай повар» гэһэн нэрэ зэргэ тэрээндэ дэмы олгогдоогүй юм бэзэ.

Энэ оной түрүүшын кварталда РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гэй дамжуулгын Улаан туг нэгэн түрүүн ниитын лэ аша туһа хаража хүдэлхэ хэрэг бидэнэй гол шэнжэ болоно байна,—гэжэ энэ нүхэрнай сэдьхэлһээ яриха зуураа, иимэ баримта дурдаба.—Мүнөө бидэ иигэжэ заншашанхайбди. Зарим үедэ хэн нэгэнэйнгээ хүндэтэй шалтагаанаар ажалдаа ерэхэ аргагүйдэө һаань, үлүү үгэдэ олзогүйгөөр өөһэдөө һэлгэдэгбди. Тодорхойлон хэлэбэл, үйлэдбэриие даагша жиирэй поваршье болоходоо маргадаггүй. Коллективнай хамта 65 хүнһөө бүридэнхэй юм. Манай дунда тусгаар мэргэжэшэһэн хүн байдаггүй. Булта бэе бэеэ һэлгэн хүдэлхэ дүүрэн аргатай. Бүри һаяхан ахалагша бухгалтерай һуралсалда ошоходонь, орондонь калькулятор-кассир болоо һэн. Иимэ жэшээ олон. Тусгаар юун тухай тогтожо хэлэлтэйб гэхэдэ, хамагай түрүүн хамтын лэ хэрэгтэй түлөө хүн бүхэн ороддог... Зориһондоо лаб хүрэхэбди!—гээд түйлаһанаараа амаржахые огто мэдэдэггүй. Степанида Олимпиевна ойрын сагта бэелүүлхэ түсэб-зорилгоёо зүбшэхын тула эгээл эдэбхитэй нүхэдтэеэ ойрохон зуура улаан буландаа сугларадхиба. Энээхэн үеынь тудалдуулжа, тэдэнэй дүрэ зураг абаһан гээшэбди **(Гурбадахи зураг)**.

Нээрээшье эдэнэй хэхэ юумэ үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байнхай. ...Зүлгэ ногоон нэмжээ тала хүхэрөөд, элдин һайхан зунай саг уняартан хүхэрэн байна бшуу. Эхэ Совет оронойнгоо мүнхэ арюухан наран доро мүндэлэн ургажа, хүмүүжэжэ ябаа соггой солбон эдиршүүл удахашьегүй пионерэй лагерьта амархань.

— Байгша сезон соо бидэнэр лагерьта амарха 1500 үхибүүдые эрхим эдеэ хоолоор хангаха зорилготойбди. Юумэн бүхэндэ уран һонор, һүбэлгэн хёрхо үхибүүдые дуратай юумээрнь дүүрэн хангаха гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг,— гээд столовые даагша һанаата болоһондол һуугаа бэлэй. Урагшаа һанаатай, сарюухан энэ эхэнэр үшөө юун тухай бодомжолоо хаб? Мүнөө үеын түхеэралтэнүүдээр столовонь хэр зэргэ оньһожоруулагдаһан юм ааб гээд һонирхоходо, тэндэнь хэрэгтэй юумэн хуу биил даа. Захаһаа абан амһарта угааха машина, электро-сковорода, камеро-холодильник, шарууһанай шкаф, хартаабха арилгадаг оньһон машина болон бусад хэрэгсэл дүүрэн. Теэд энэ эхэнэрнай юун тухай шэбшэнэ гээшэб?

гэдэхи мүнгэн шантайгаар яажа абаһан тухай тодорхой һайнаар хөөрэжэ үгэхыень столовые даагша Степанида Олимпиевна **Федоровае** гуйбабди. Тиигээд иимэ харюу абаһан байнабди.

— Булта нэгэнэй, нэгэн бултанай түлөө гэһэн шэнэ коммунис ёһо гурим хүдэлмэришэн бүхэнэй ухаан сэдьхэлдэ нэбтэрүүлхэ—иимэл зорилготойбди. Энэ гурим баримталан хүдэлдэг болоһоор хүн бүхэнэй харюусалгань дээшэлээ, нүгөө талаһаа ажал хэрэгтэ элдэб һаалта болохо ушар нилээд үсеөрөө.

...Агуухэ Октябриин һайндэр болотор бүхы коллективээрээ коммунис ажалай нэрэ солодо хүртэхэ арюун хүсэл тэрэнэй хамаг бодол ээлээ ха юм! Амжалта дээрээ бүри ехэ амжалта түйлаһай.

Ч-Ц. САНЖИЕВ.

С. Балдуевай фото.

100 холо гаран...

Мүнөө жэлдэ 100 гаран шоно алагдаа.

Баргажанай Михаил Булатов богонихон саг соо 12 шоно алажа, 600 түхэригэй шанда хүртэбэ. Яруунын Лубсан-Цырен Дымбрылов, Николай Юдин гэгшэд таба—табан шоно барьа. Зэдын Будажап Базаров дүрбэн шоно алаа.

Улан-Удэдэ һуурижалтай Георгий Мясников шоньш зүргаан гүлгэдые нүхэн соонь барижа алаад, тэрээнэйнгээ түлөө 300 түхэриг шан абаһан байна.

Д. Колмаков.

БУРЯТ ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной майн 26.

Хулгана шубуун

Бамбагар зөөлэн үдэ нооһотой, һөөг бургааһанай тэрэнги өөдэ түргэн солбоноор дүүлижэ гарадаг ута һүүлтэй хулгана шубуун Африкада байрладаг юм. Эдэ шубууд гол түлэб жэмэсээр хооллодог. Жиирэй шубуудта орходоо хулганын хоёр хургань (баруун, дүрбэдэхи хургадынь) гэдэргээ харашадаг юм.

***

ДАЛИТАЙ НОСОРОГ

120 сантиметр ута бэетэй носорог шубууд Урда Азида, Африкада дайралдадаг. Тэдэнэр модоной хүндыдэ уурхайлдаг. Үндэгөө дараха үедэнь эрэ носорогынь нүгөөдүүлээ уурхайдань һуулгажа, хоол үгэхэ бишыхан нүхэ үлөөжэ, газаа талаһаань шабажархидаг.

«Сельская жизнь» газетэһээ.

ФКП-гэй политбюро мэдүүлгэ хэбэ

ПАРИЖ, майн 24. (ТАСС). Франциин Коммунистическэ партиин политбюро мэдүүлгэ гаргаба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

ОАС-эй алууршадай эгээ ехэ толгойлогшо Салан амиа һаяа абаржа гараба. Гурба дахин хорото үгэсэлгэ эмхидхэжэ, арад зоной хүсэл зорилгодо эсэргүүгээр тэрэ бодоһон байна. Франциин хүнүүдые, тэрэнэй зэбсэгые Францида эсэргүүгээр тэрэ шэглүүлһэн юм. Тэрэнэй хэһэн хорото муухай ажал-ябуулгын түлөө ёһотой гэм амсуулагдабагүй. Эвианай хэлсээнүүдэй баталагдаһанһаа хойшо Алжирай 3 мянга гаран хүн, тэрэ тоодо эхэнэрнүүд, үхибүүд Саланай захиралтаар алуулһан байна.

Алууршадай толгойлогшын гэмые судьянар сагааруулаа гээд Франциин Коммунистическэ партиин политбюрогой мэдүүлгэ соо заагдана. Юуб гэхэдэ, судьянар, засагаархид Алжирай арадта эсэргүү дайн байлдаае үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй.

Тиимэһээ Саланай хэрэг тухай гаргагдаһан шиидхэбэри ОАС-эй хорото хэрэгүүдые һайшаана. Иимэ ушар байдалай тохёолдоходо бүгэдөөрөө нэгэн хамта тэмсэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ фашизмын, колониализмын, дайн байлдаанай тагнуулшадай хорото муухай түсэбүүдые буруутуулжа болохо гээд тэндэнь заагдана.

Демократиие һэргээхын, арад зондо түшэг тулгуури хэһэн, арадай түлөө оронoo хүтэлбэрилэн байха засаг түрэ бии болгохын түлөө бүхы республиканецууд тэмсэхэ ушартай гээд Франциин Коммунистическэ партиин бюро уряалба.

Индонезиин эрдэмтэдтэ бэлэг баригдаба

ДЖАКАРТА, майн 24. (ТАСС). Далайн экспедиционно катерые, научна түхеэрэлгые — СССР-эй Наукануудай академиин бэлэгые мүнөөдэр дамжуулан үгэхэ ёһолол болобо. Энэ бэлэгынь Индонезиин научна совэдтэ зорюулагданхай.

Совет элшэн сайд Н. А. Михайлов, Индонезиин научна соведэй түрүүлэгшэ Сарвоно Правирохарджо гэгшэд дамжуулан үгэхэ дансада гараа табиба. Индонезиин национальна шэнжэлэлгэнүүдэй министр Пуспонегоро энэ ёһололой үедэ байгаа.

Карпентер дэлхэйе гурба тойробо

НЬЮ-ЙОРК, майн 24. (ТАСС). «Аврора-7» түхэлэй замбуулин дайдын онгосын дэлхэйе гурба тойроод байхадань, космонавт Карпентерые һуулгаһан капсула парашюдаар Атлантиин океан соо буулгагдаа. Уридшалан хараалагдаһан газарһаа 200 километр тухай хажуу тээнь тэрэ бууһан байна.

Абархаар табигдаһан корабльнууд, самолёдууд бууһан газар тээшэнь ошобо.

Президент Кеннеди пресс-конференци үнгэргөө

ВАШИНГТОН, майн 24. (ТАСС). Дотоодын хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан пресс-конференци үсэгэлдэр эндэ үнгэргэгдэбэ. США-гэй президент Кеннеди мүн уласхоорондын зарим шухала асуудалнууд тухай тогтобо. Германиин асуудалаар Холбоото Штадуудай, Баруун Германиин хоорондо тохёолдоһон арсалдаата асуудалнууд усадхагдаа гээд президент мэдүүлбэ. Германиин асуудалаар ФРГ-гэй оруулһан дурадхалнуудые абаабди. Эдэ дурадхалнуудыень шэнжэлэн үзөөд, тусхай харюу үгтэхэ гэжэ Кеннеди үргэлжэлүүлбэ.

Лаосай правительствын бии болгогдоһоной һүүлээр Америкын сэрэгүүд Таиландда үлэхэ гү гээд пресс-конференциин үедэ асуудал һурагдаа. Энэ райондо ямар ушар байдал тохёолдоноб, тэрээнһээнь энэ асуудал дулдыдаха гэжэ президент харюусаба. Таиландһаа Америкын сэрэгүүд хэзээ гаргагдахаб гэжэ болзор тогтоохонь бэрхэтэй гэжэ тэрэ хэлээ.

Хорото ааша гаргагдаба

БЕРЛИН, майн 24. (ТАСС). Баруун Берлинэй засагаархид ГДР-эй ниислэлэй хилэ дээрэ хорото хэрэгүүдые бэелүүлнэ. Баруун Зүүн Берлин хоёрой хоорондохи хилэ дээрэ, Шарнхорстштрассе райондо үсэгэлдэр үдэшэлэн иимэ ааша гаргагдаба гээд ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мүнөөдэр тунхаглагдаһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. ГДР-эй хилые сахижа байһан младша офицер Петер Геринг гэгшые Баруун Берлинэй полициинхид буудажа алаба. ГДР-эй хилын үшөө нэгэ харуулшан хүн хүндөөр шархатаа.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Хойрог ноёдой хойшолонгһоо...

Улан-Удэ городой Халзан хадын үбэртэхи Шишковка тосхондо «Восток» гэжэ шэнэ кинотеатр нёдондо намар ашаглалгада оруулагдаһан бэлэй. Тэндэхи һууриин зон иимэ зохид, уужам һаруул байратай болоһондоо угаа ехээр баясаһан гэхэ. Тэндэнь ажалшадай һанаанда тааруугүй нэгэл юумэн ушаршоо. Нюсэгэн нюурта далдагүй, сэхэ руунь табибал—үзэхэмшье гээ һаа, умдаа харяаха газар эндэ огто олдохогүй. Энээн тушаа бүхэли жэлэй туршада кинотеатрын директор нүхэр Дубровский дээдэ зургаануудай олохон үүлэ татаһан, богоһыень элээһэн байха. Захаһаа абаад хэлэбэл, Худалдаа наймаанай министерство, Улан-Удын Железнодорожно районой гүйсэдком, трестнүүдэй № 5 столово болон бусад газарнуудаар һайсахан ябаа, ябааһаршье.

Эсэстээ № 5 столовые даагша нүхэр Архипов нүхэр ёһоной һэшхэлтэй байһанаа элирүүлхэ хүсэлтэйхэнээр: «Эндэтнай буфет нээжэ болохол даа... Туһалхал байхабди» гэбэ. Нүхэр Дубровскийн дурадхаһан хамаг юумыень хаһа саг соонь хүсэлдүүлээд орхибо. Теэд үшөө мартын 8-да нээгдэхэ ёһотой буфедынь мүнөө хүрэтэр «бүтээдүй».

Республикын Худалдаа наймаанай министерствын ниитын таһагые даагша нүхэр Хуриганов энээгүүрнь халта дайран гараха зуураа, иигэжэ мэдүүлһэн байгаа хаш: «Эндэтнай буфет нээхын аргагүйл. Халуун уһа бусалгаха газар байхагүй... Гуйлтыетнай хангажа тон шадахагүй байнабди».

«Нүхэр Хуриганов, яаба гээшэбта? Розеткэ, электроплиткэ эндээ тодхоод үгэхэлди. Ямаршье сагта халуун уһаар огто дутаахагүйлди» гэхэдэмнай, «үгы, бүтэхэгүй!» гээд, нүхэр Хуриганов таһа арсан эридээр харюусаад, хойшоошье харангүй ябашоо бэлэй. Үглөөдэрынь иимэрхүү дохёо мэдээ мүн лэ ниитын эдеэ хоолой инспектор нүхэр Маслинаһаа абаһан гээшэбди. Иигэхэдэнь яалтай гээшэб? Хойрог нозог ноёдой хойшолонгһоо боложо «Восток» кинотеатрта ерэһэн хүн зон умдаа харяаха аргагүйдэбэ гээшэ гү?

Д. Колмаков.

Улан-Удэ хэлэнэ, харуулна

Мүнөөдэрэй телевидениин программа

18.00—һүүлэй мэдээсэл. 18.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдажа «Весна» гэһэн оперо. 18.25—«Снежная королева» гэжэ уран һайханай фильм. 19.35—Уран зохёолой дамжуулга бурят хэлэн дээрэ. 19.50—концерт. 20.10—телевизионно журнал. 20.40—«Девушка без адреса» гэжэ кинокомеди. 22.00—Үглөөдэрэй дамжуулгын программа.

Сагаан үүлэрил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, бороо ехэ орохогүй. Баруун тээһээ һулахаһаар һалхилха. Улан-Удэдэ үглөөгүүр 0 градус, үдэрынь 14—16 градус дулаан болохо.

Майн 27—28-да республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, бороо орохогүй, баруун хойноһоо һалхилха. Хойто аймагуудаар һүниндөө 1—6 градус хүйтэн, бусад аймагуудаар 1 градус хүйтэнһөө 4 градус дулаан болохо, үдэртөө 15—20 градус хүрэтэр дулаарха.

Юрий Гагарин Осакада айлшална

ОСАКА, майн 24. (ТАСС). Дэлхэйн түрүүшын лётчик-космонавт майор Ю. А. Гагарин мүнөөдэр ороной эгээ ехэ промышленна, худалдаа наймаанай түб болохо Осака город ерэбэ.

Советскэ космонавтые гурба мянга гаран зон аэродром дээрэ угтаа. Городой демократическа организацинуудай, Хиого, Киото, Нара, Вакаяма префектуранyудай түлөөлэгшэд тэндэ байлсаа. «Япон — СССР» бүлгэмэй Осака городтохи таһагай президент советскэ космонавтые халуунаар амаршалба. Манай арадуудай хоорондоо бэе бэеэ бүри һайнаар ойлголсодог болохо, хани барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ советскэ космонавтын ерэһэн ушар туһа нэмэри болохо гээд Обата хэлэбэ.

ОСАКА, майн 24. (ТАСС). «Нью-Осака» гэдэг гостиницада үдын хойно Ю. А. Гагарин ерээд, нютагай корреспондентнүүдтэ пресс-конференци хэбэ. Замбуулин дайдын ниидэлгэ, замбуулин дайдые шэнжэлхэ талаар совет эрдэм ухаанай түйлалтанууд, совет арадай ажабайдал, ажал хүдэлмэри тухай олон асуудалнуудта Юрий Гагарин харюусаа.

Осакын префектурын губернатор Сато гэгшэтэй, городой мэр Накаитай советскэ космонавт ошожо уулзаба. Префектурын, городой засагаархидай түлөөлэгшэдтэй советскэ космонавт хани ёһоор хөөрэлдэһэн байна.

Хүршэ ёһоной һайн һайхан харилсаануудые хүгжөөхэдэ Япон Советскэ Союз хоёрой арадуудай хоорондоо бэе бэеэ бүри һайнаар ойлголсохо хэрэгтэ туһа нэмэри болохо. Илангаяа Осака Ленинград хоёрой хоорондо иимэ һайн һайхан һаналтай харилсаануудые хүгжөөхөөр байна гээд уулзалгын үедэ хэлсэгдэбэ.

Советскэ космонавтын городой үйлсэнүүдээр гаража ябахадань Осакын ажаһуугшад аргагүй баяртайгаар, хани ёһоор угтаа. Алдар сууда гараһан баатарые хүн бүхэн дүтэһөө хараха, гарыень бариха, халуун үгэнүүдые хэлэхэ хүсэлтэй байба.

ОСАКА, майн 24. (ТАСС). Советскэ космонавт Юрий Гагаринай хүндэлэлдэ Осака городто мүнөөдэр баяр ёһололой ехэ митинг болобо. Тэндэ городой гуша гара мянган хүн хабаадаа. Машина бүтээлгын, судна бүтээлгын, текстильнэ предприятинуудай хүдэлмэришэд, Кансай гэдэг экономическа районой городуудай, префектуранyудай демократическа организацинуудай түлөөлэгшэд эндэ сугларһан байна.

Айлшанаа угтаха тусхай комитедэй түрүүлэгшэ г-н Обата городой ажалшадай зүгһөө советскэ космонавт амаршалаа. Советскэ космонавтын замбуулин дайдаар ниидэһэн ушар хадаа хүнэй байгаалиин хүсэнүүдые илаһан ...дань үзэгдөөгүй ... болоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Городой залуушуулай, һурагшадай организацинуудай соведэй түрүүлэгшэ Миядзаки удаалуулан үгэ абаба. Советскэ Союзай агуу амжалтанууд капитализмһаа социализмын ... үлэмжэ һайн байһаниие элитээр тодорхойлно гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Советскэ лётчик-космонавт Юрий Гагарин энэ митингдэ үгэ хэлэһэн байна. Манай хүршэ япон арадтай хани ёһоной харилсаа холбооень улам бүри бэхижүүлхын түлөө эндэ ерээбди гээд Юрий Гагарин хэлэбэ.

СССР-һээ Японда байдаг элшэн сайд Н. Т. Федоренко тэндэ мүн үгэ хэлээ.

Городой элдэб ажалтай хүнүүд советскэ космонавтда бэлэгүүдые бариба. Тэндэ байһан хүнүүд Юрий Гагарин тухай дуу дуулаа.

Баяр ёһололой митингын дүүрэһэнэй һүүлээр «Синсей» гэдэг уран һайханай коллективэй ехэ концерт болоод, ород, япон дуунууд ... дэлбэ, элдэб хатар ... руулагдаба.

Англиин колони болохшо Аден Аравийска хахад аралай урда хубида оршодог. Колониин экономическа байдалай түб—Аден хадаа уһан сэрэгэй горьтойхон база, мүн худалдаа наймаанай томо порт юм. Тэрэ портоор дамжан нефть, шулуу нүүрһэн, эд бүд, эдеэ хоолой зүйл худалдагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аден хотын гудамжануудай нэгэндэ үхибүүдтэйгээ байһан эхэ харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Американска космонавтын ниидэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 24. (ТАСС). Холбоото Штадуудта «Аврора-7» түхэлэй замбуулин дайдын онгосо «Атлас» ракетын хүсөөр Канаверал тохойһоо (Флорида штат) мүнөөдэр табигдаба. США-гэй далайн сэрэгэй флодой капитан-лейтенант, Америкын лётчик-космонавт Малькольм Скотт Карпентер энэ онгосо соо һуужа ябана.

Замбуулин дайдын онгосо нютагай сагаар долоон час 45 минутада (Москвагай сагаар 15 час 45 минутада) табигдаа. Информационно агентствонуудэй мэдээсэһээр, табигдаһаар 5 минута үнгэрөөд байхада дэлхэйе тойрохо замдаа ороов гээд американска лётчик-космонавт радиогоор мэдээсээ. Карпентер дэлхэйе гурба тойрохо юм.

Шэнэ отрядууд тэмсэлдэ ороно

ПАРИЖ, майн 24. (ТАСС). Франкогой засаг түрэдэ эсэргүү тэмсэл хэдэг Испаниин ажалшадай шэнэ отрядууд бии болоно. Астуриин, Андалузиин, Арагоной, Галисиин, Шэнэ Кастилиин ажалшадай жэшээгээр Мадридай хүдэлмэришэд тэмсэлдэ хабаадаба. Франс-Пресс агентствын корреспондентын Мадридһаа мэдээсэһээр, Мадридай заха тээхи Серро-Негро... 300-гаад хүдэлмэришэд ... бастовко соносхоо. Түмэр замай станциин эдэ хүдэлмэришэд салин хүлһэ ... шэлүүлхэ эрилтэ таб... Испаниин бусад районуудай ажалшадай тэмсэл ... дэмжэһэн забастовко ... хидхэхэ тухай Мадридай түмэр замшад мүнөө з... шэжэ байна.

Мадридай заха газар Вильяверде Бахода 1000 ... дэлмэришэд мүн лэ забастовко хэһэн байна. «Э... кальдуна» гэдэг мет... болбосоруулдаг заводой хүдэлмэришэд салин хү... дээшэлүүлхэ эрилтэ та... даг юм. Харин засагаа... тэрэ заводыень хаажа... һэн.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации — 35-14, культуры—34-05, писем и рабселькоров — 40-6..., отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия—37-...

Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00882. Зак. № 2682.